

PDF Compressor Free Version

Энсиэли

Норуот күүһэ — көмүөл күүһэ!

○ Нам улууһун хаһыата ○

1935 сыл алтынны 5 күнүгэр төрүттэммитэ

2009 с.
Ахсынны

26

күнэ
Субуота
№ 156-157
(10290)

1996, 2005 сылларга республика бастың хаһыата

Саха республикатын Журналистарын союһун XXVI-с съези

САҢА ДЬЫЛГА — САҢА УСТААП

Ахсынны 22 күнүгэр Дьокуускайга Бэчээт дьийтин пресс-киинигэр Саха республикатын Журналистарын союһун XXVI-с съези буолан ааста. Манна «Энсиэли» хаһыат редактора, СР Журналистарын союһун правленийтын чилиэнэ В.Г. Касьянов, редакция отделын сэбиэдиссэйэ В.Н. Рыкунова уонна «Саха» НКИК «Нам» филиалын редактора А.М. Лебедев буолан кыттыһыны ылыбыт.

Съезд көрүүлэр боппуруостарынан СР Журналистарын союһун устаабын Россия Журналистарын союһун устаабыгар сөп түбэһиннэрэн уларьтыы, региональной отделение Улахан жюритын председателин, сопредседателлэрин талыы, правление уурайбыт чилиэннэрин оннугар атын чилиэннэри талыы, усунуос туһунан буолла.

В.Г. Касьянов председателинэн талыллан съези салайан ыытта, В.Н. Рыкунова ааҕар комиссияга үлэнээтэ, «Нам» филиал оператора Иннокентий Кривошапкин муньаҕы уһулан Нам дьоно-сэргэтэ телевизорунан көрүөхтэрэ.

Устаапка уларьтыыларга элбэх киһи бэйэтин этиитин киллэрдэ. Саҥа киллэриллибит биир пуунунан «Улахан жюри эбэтэр кини региональной коллегиятын түһэриитинэн союз чилиэнэ профессиональной журналистской этиканы куруубайдык кэстэҕинэ союзтан уһулуон сөп. Маны таһынан чилиэнтэн аан дойдутааҕы профессиональной карточката быһдыһыан сөп» диэн буолла. Бигэргэтиллибит устаабы 2010 сыл тохсуньу 1 күнүгэр диэри регистрациялыырга правлениега соруудахтатта.

Улахан жюри председателинэн «Кэскил» — «Юность Севера» хаһыаттар кылаабынай редактордара Н.И. Протопопова, сопредседателлэринэн «Саха сирэ» хаһыат кылаабынай редактора Н.И. Харлампьева, «Наше время» бэчээттир дьийэ ге-

неральной редактора К.В. Алексеев, «Саха» НКИК редактора Г.И. Захаренко талыһыннылар. Бу Улахан жюри чилиэннэрэ моральной-этичэскэй хаачыстыбалаах, дьонго убаастанар буолуохтаахтар, правовой-этичэскэй хабааннаах конфликтар үөскээтэхтэринэ быһаараллар.

Правление уурайбыт чилиэннэрин оннугар аһаҕас куоластааһын түмүгэр 4 киһи кирирдэ. «Саха» НКИК кылаабынай режиссера Л.М. Васильева, Бэчээт департаменын салайааччытын 1-кы солбуйааччы Н.А. Молчанов о.д.а.

Усунуоһу төлөөһүн мөлтөбө этилиннэ. Сорох улуустар, ордук хоту улуустар 2009 сыллааҕы да усунуостарын төлүү иликтэр эбит. Нам журналистара бары 2010 сыллааҕыларын номнуо төлөөн хайҕанныбыт.

Түмүккэ ытыллыбыт 16-с съезд бүтэһик буоларын, аны конференция диэн ааттанарын туһунан этилиннэ. Онон биһиги бүтэһик съезд делегаттарынан буоллубут.

В. РЫКУНОВА

Бэлиэ түгэн

ҮӨРҮҮБҮТ УЛАХАН

ниетын начальнига В.Н. Дьяконова, А.Е. Захаров уонна Р.Д. Новгородова. Хатын Арыс музыкальной оскуолатын хореография кылааһын 2009 сыллааҕы выпускниктарыгар үөрэхтэрин бүтэрбиттэрин туоһулуур сибидиэтилистибэлэри учууталлара Т.Г. Макарова туттарда. Намнааҕы музыкальной оскуола уонна «Хатынчаана» оҕо үңкүү ансамбылларын үөрэнээччилэрэ концерт көрдөрдүлэр.

Туспа, киэн, сырдык дьийэ киирэрбитигэр көмөлөспүттэригэр биһиги махталбытын тиэрдэбит: Нам улууһун аҕа баһылыгар А.И. Ильингэ, Хатын Арыс нэ-

һилиэгин баһылыгар Ю.И. Слепцова, «Уйгу» ХЭТ генеральной директорулар В.С. Ядреевка, «Уйгу-2» ХЭТ генеральной директорулар А.В. Прокопьевка, «Копиртехсервис» ХЭТ генеральной директорулар А.Т. Никифоровка, «Айан» ХЭТ генеральной директорулар М.И. Румянцевка, З.И. Винокуровка, оҕо музыкальной оскуолатын директорулар А.С. Афанасьевка, «Эт-Ас» ХЭТ генеральной директорулар И.Е. Евстафьевка, улуустааҕы үөрэх управлениетын начальнигар В.Н. Дьяконоваҕа.

Хатын Арыс музыкальной оскуолатын коллектива

кэргэн сүгэр. Нам улууһугар сокуоннай сааһын ситэ илик 8 тыһынчаттан тахса оҕо баар. Бу оҕолор баһыйар өттүлэрэ бэйэлэрин дьийэ кэргэннэригэр итиллэллэр. 108 оҕо опекаҕа, онтон 20-тэ приемнай дьийэ кэргэнгэ итиллэр. Оҕо мээһэ барар, сүтэр түгэнигэр ирдиир дьаһаллар түргэнник бараллара оҕо этэҥнэ тыһыннаах буолуутугар олус улахан суолталаах. Ол барыта, бастатан туран, ис дьыала отделыгар биллэри суһаллык киирэрбиттэн тутулуктаах.

Нам улууһун убаастабыллар олохтоохтору, оҕолорго болгомотолоох буоларгытыгар көрдөһөбүт! Эһиги оҕоһут, эбэтэр чугас дьонгут, ыалгыт оҕолоро дьийэттэн мээһэ баран хаалыылар тахсар түгэнигэр, тутта ис дьыала отделыгар суһаллык биллэрэргит наадалаах.

Г.Н. ОХЛОПКОВА,
Нам оройуонун
прокурорун солбуйааччы,
1 кылаастаах юрист

Ааспыт ыйга Хатын Арыс оҕо музыкальной оскуолаты урукку райпо дьийэтин өрөмүөннээн, сагалыы огостон үөрүүлээхтик арыһыы бэлиэ түгэнэ буолла. Саҥа дьийэ киири лентатын «Нам улууһа» МТ баһылыга А.И. Ильин, «Хатын Арыс» МТ баһылыга Ю.И. Слепцов уонна музыкальной оскуола директора П.С. Павлов быстылар. Дьийэни алгысчыт Петр Охлопков арчылаата.

Үөрүүлээх күннэ бэйэлэрин эбэрдэлэрин, өйдөбүннүк бөлөхтэрин туттардылар: улуус баһылыга А.И. Ильин, нэһилиэк баһылыга Ю.И. Слепцов, Намнааҕы музыкальной оскуола директора А.С. Афанасьев, культура управлениетын начальнига Н.А. Соловьев, үөрэх управле-

Оҕону иитии — барыбыт дьыалабыт

ОҔО ДЬИЭТИТТЭН БАРБАТЫН

Хаҥалас улууһугар 4 оҕо суорума суолламмытын туһунан республика бары олохтоохтору дыксина, аһына иһиттибит. Онтон иккитэ оҕо дьийэтин иитиллээччилэрэ, күһүн өлүктэрэ кэстүбүтэ, дьийэ кэргэн икки оҕото бу соторутааҕыта эмиэ балаҕа ирдэбил кэнниттэн өлүктэрэ кэстүбүтэ. Бу икки түгэннэ оҕолор дьийэттэн барытырын туһунан биллэриилэр ис дьыала отделыгар хойутаан киирбиттэр. Ирдиер-көрдүүр дьаһаллар эмиэ онтон хойутаабыттар, ол түмүгэр оҕолору тыһыннаах буолбакка, өлүктэрин эрэ булбуттара.

Оҕо дьийэттэн мээһэ барытын түгэннэрэ биһиги улууспутугар эмиэ тахсаллар. Ол курдук бу сылга Нам улууһугар ис дьыала отделыгар барор дьийэттэн мээһэ тахсан барыыларын 4

төгүлэ бэлиэтэммитэ. Ирдэбиллэр түмүктэринэн 4 оҕо булуллубута, 1 кыра оҕо өлүгэ кэстүбүтэ.

Ити быһылааннарынан сибээстээн прокурор салайар рабочай бөлөҕө муньахтаан, муньах быһаарытынан оҕону кытта үлэлиир тэрилтэлэр салайааччылары бары оҕо мээһэ дьийэттэн барытын туһунан биллэхтэринэ, суһаллык ис дьыала отделын, оройуон прокуратуратын, КДН-ны, опека инспектордарын (оҕо тулаайах эбэтэр төрөспүт көрүүтэ суох хаалбыт буоллаҕына) биллэрэллэригэр тус бэйэлэрэ эппиэтинэстээхтэрин өйдөтөн туран сэрэтилиннилэр.

Ол гынан баран хайа да тэрилтэ оҕону кини дьийэтигэр күн аайы көрбөт-истибэт, оннук эбэһиннэ суох. Оҕо олоҕор, иитиитигэр эппиэти бастакынан дьийэ

Хааччыһы эйгэтигэр

«АЛЛО! БУ ХАННА ТИЙДИМ?»

Сыл аайы улууспут киинигэр, нэһиликтэргэ көһөн кэлээччи-барааччы элбии турар. Ким эрэ дьийэ туттар, атыылаһар, атастатар. Сорох эстибит тэрилтэлэр, көспүт ыаллар төлөпүүннэрин атын тэрилтэлэринэн, ыалларынан, холботолоотулар. Билигин төһө да суотабай төлөпүүн дэлэйдэр, боростуой төлөпүүн иннин биэриэн баҕарбат. Уларыйыы-тэлэрийи буолуобуттан бутуур элбээтэ. «Алло, бу «Илгэ» дуо?» — «Суох, квартира.» «Бу кимнээҕий, Сивцевтар дуо?» — «Суох, Сэмэнэптэр.» — дирибит үкэсэн иһэр.

Уонча сыллааҕыта онһулуубут төлөпүүн абонемена билинни ирдэбилгэ эппиэттээбэт буола эргэрдэ. Араас ааттаах-суоллаах маҕаһын, такси сулууспата, араас өгөнү онгорор дьобуус тэрилтэлэр бааллар да, төлөпүүннэрин билбэспит. Төлөпүүммүн төлүү сылдьан «саҥа абонемент тоҕо онгорбоккугуй?» дибиһпэр: «Биһиги федеральной сибээскэ киириһпипит, онон көнүллэммит.» — дииллэр. Бэйэни салайынынан улуус иһигэр бэйэ кыаһын иһинэн туох эрэ саҕаны, кэскиллээҕи тэрийэр, онгорор, ама, буруйга, сэмээтэ тэбэр үһүө...

Оннооҕор республикатааҕы абонемент баар, онуоха холоотооххо улуус кыра буолла. Бэлэмэ эрэ кыаллара буоллар, хас тэрилтэ аайы араас компьютер баар, онно бэчээттэпит киһи атыыга бардаҕына, онһулуубут ороскуотун сабыһа этэ. Саҥа абонемент көм ирдэбил буолла. Маны туһааннаах тэрилтэ болҕомтоҕо ыһыа дуо? Саатар, баҕалаах дьонтон сайаапка, харчы хомуйан онорторуохха сөп.

З. ЕГОРОВА, Нам сэл.

Саҕарбат буолуохха сатамат

ЫРААС, ЧӨЛ ОЛОХТООХ БУОЛУОБУН

2009 сылбыт бүтэрэ аҕыйах хонук хаалла. Сыл устата ытыллыбыт үлэлэр бары тэрилтэлэргэ түмүктэнэн, ким хайҕанан, ким сэмэлэнэн эрдэҕэ. Олортон элбэх мөҕүү-эти, туолбатах үлэ бука олоҕу хааччыһы эйгэтигэр этиллэрэ буолуо.

Бүгүн мин улуус киинин хааччылар «Эрэл» тэрилтэ үлэтин туһунан аҕыйах санаабын этэбин. Күһүңгүттэн улуус киинигэр, Ленин уулуссатыгар, кылгастык эттэххэ «этээстээхтэр» территорияларыгар олоробун. Ыһыллыы-тоҕуллуу, кир-хах, биллэн турар, баар. Ол эрэн бу үкэс — олохтоохтор бэйэбит буруйбут! Бөх тоҕуллар миэстэлэрэ, дьааһыктар, баахтар бааллары урдүнэн сиргэ быраҕабыт, ууну сиргэ ыһабыт. Туалекка пийбэ, водка бытыгылалара ыһыла сыталлар. Ама, туалет аһыыр сир үһүө? Ириэнэх көмгэ бөх тоҕуллар сиригэр олохтоохтор ытара, оннооҕор ынахтара кэлэн аһаан, ыһан, тэпсэн кэбиһэллэр. «Эрэл» үлэһиттэрэ тракторынан хомуйар, ыраастыыр эбиттэр эрээри барыта саба тутуллубат. Кыһынны брикеттэр тутта тизийиллэр эбиттэр — бу үчүгэй.

Итити ытыллар көмигэр батареям кыраана тэстэн, слесардарга наадыһыппар диспетчер сүрдээх суһаллык слесардары ыытан, Пестряков Афанасий көмөлөһөөччүтэ Слава диэн уоллуун үс төгүл кэлэн, ууну тэстибэт онгорон абыраабыттар. Онон диспетчерскэй сулууспа уонна слесардар кыһамнылаах үлэһиттэр эбит диэн хайгырбын тиэрдэбин. Оттон кир-хах, ыраастык туттан олоруу — бу бэйэбит сизэрбит-майгыбыт буоларын умнуо суохтаахпыт.

2010 сылтан хас биридии ыал чөл, ил-эйэ, чэгиэн-ыраас, тулаһыыр эйгэни харыстыыр өйүнэн бэйэ бодотун тардынан олоһору-гар баҕабын тиэрдэбин.

Елена НЕУСТРОЕВА

«ЫЙЫТ — ХОРУЙДУУБУТ»

Тел. 41-3-32, 41-4-96

Игнатъев В.В., Нам с. олохтооҕо:

— 158 ыст. 2 ч. сууттанан 6 ыйга «условно» ылытыым, ол болдубо аастыта, эмсэҕэлээбит дьонго барытын төлөөбүтүм. Ол гынан баран ол дьон армияттан кэлэн баран мээһэ иһэтэ сылдьаллар: сааналлар, 2000 солк. көрдүчүлэр, харчы биэрдэххинэ үчүгэй-дик сылдьыан диһиллэр. Хайдах көмүскэнэбин?

П.Г. Сокольников, ис дьыала отделын МОБ начальнига:

— Нам улууһун ис дьыалатын отделын начальнига В.И. Николаев аатыгар сайабыллыанна суруйар. Онно саамыт, харчы көрдөөбүт күннэрэ-дьыллара ыйыллар, ол дьон ааттара-суоллара суруллар. Бу дьон холубунай эппиэтинэскэ тардыллыахтарын сөп, холубунай дьыала тэриллэр. Прокуратураҕа эмиэ үңсүүн сөп.

Бэлэмнээтэ В. РЫКУНОВА

ОЛОХТОН ХААЛЫМА!

«Энсиэли» хаһыакка сибээс отделениларынан, общественной сурутааччыларынан 2010 сыл бастакы аҕарыгар сурутуу ытыллар.

2010 сыл бастакы аҕарыгар сурутуу 6 ыйга — 300 солк., 3 ыйга — 150 солк., 1 ыйга — 50 солк.

Хаһыат индексэ — 54889, нэдиэлэҕэ иккитэ тахсар.

СУРУТУУ - 2010

Аан дойдуга, Россияҕа, Саха республикатыгар даҕаны элбэх түбүгү аҕалбыт 2009 сыл түмүктэнэн эрэр. Кризис буолан, үгүс былаанаммыт үлэ уларытыллан, ангардас бюджеттэри быйылгы сыл тухары түөрт көннөрүлүннэ. Бүтүннөөн түбүгү бюджет ылынылыгытыгар ахсынньы 15 күнүгэр кирийдилэр. 2010 сыллааҕы бюджет сүүрүн соруга – государство социальной эбэһээти-листибэлэрин толоруу, ол эбэтэр хамнас, пенсия, пособие толору төлөнөрүн хааччыйыы буолар. Кэлэр сылга пенсионердар дохуоттара озорго сөптөөх үп кээмэйиттэн намтаабатын хааччыйыы эпипитинэни регионнарга сүктэрэннэр, биһиги республикабыт ити сыалга эһиил миллиардтан тахса солкуобай харчыны булдунохтооха. Онон Саха сирэ баар үбүн саппааһын сөпкө аттаран, бастанан туран, тыын суолталаах ороосукуту хааччыйахтаах.

Быыбардааччыларбар депутат быһытынан тустаах үлэм туһунан кэспир буоллахпына, быйыл миэхэ сүүстэн тахса сурук кирийдэ. Бу суруктарга дьон үксүн олорор дьэ, үлэлээх буолуу, социальный көмөлтө, тыа сирин производствотын боппуруостарын туруораллар. Кыах баарынан хас биридди сурука эпипит биэрэ сатаатым, сорох сурук ис хоһооно государственнай уонна бюджетка сыһыаннаах органнарга туруорар боппуруостарбар кирийдэ.

Бүтүн эрэр сыл уратыга ангардас кризис эрэ буолбатах. Төһө да кыһалдыах кэм үүннэр, биһиги республикабыт туруоруммут экономическэй сорукутун ситимнээхтик быһаара турар. Мин көрдөхпүнэ, олох биллэрдик тэтимирдэ, дьон предпринимательствоҕа, общественной олоххо кыттыгыта күүһүрдэ. Нам улдуһун олохтоохторо даҕаны олохтон хаалсыбаттар. Ол курдук республика үгүс оройуоннарыгар уонна куораттарыгар Максим Кирович Аммосов биһир дойдутаахтара, Хатырык нэһилиэтин дьыно Саха госуниверситетыгар индустриальнай саха норуотун чулуу улун аата университет статуһа уларытылгытыгар уһуллан хаалбатын туруорсубуттары өйөөтүлэр. Дьоксуускайга олорор Намтан төрүттээх дьоннор түмсүүлэрэ общественность муннабын тэрийэн, РФ Президентигэр Д.А. Медведевкэ, СР Президентигэр В.А.Штырковка туһаайыллыбыт анал сурук ылыннылар. Бу күннэргэ бу боппуруоһу РФ Государственной Думатыгар депутат Ф.С.Тумусов көтөхтө. Бэйэм, М.К.Аммосов аатынан университеттэ бүтэрбит буоламмын университеттэ федеральной статустан улахан кыаҕынан ээрэтиһэн үөрэбин. Ол эрээри сана статус университет өр сыллаах историятын уонна үгэстэрин уларытыа суохтаах дии саныыбын.

Нэһилиэнньэ тыын суолталаах проблемалары күүскэ туруорсара сөптөөх. Быйыл муус устар 27 күнүгэр Республика күнүн көрсө СР Президентэ В.А.Штыров, Правительство Председателэ Е.А.Борисов кыттыылаах улахан үөрүүлээх дьаһал буолбута – улдуустаагы поликлиникабыт дьанын маннайгы сыбаайата түһэриллибитэ. Мин депутат быһытынан инвестиционной былааннар поликлиника тутуута сүүрүн миэстэни ылар. Бу боппуруос 2003 сылтан ыла араас таһымна туруоруллан, 2008 сылтан ыла үбүлэнэр, 2012 сылга үлэҕэ кириэр буолла.

Биһиги улдуспугулар сыһыаннаах өссө биһир үчүгэй дьыала аҕыйах хонуктааҕыта буолла: Маймаҕа – Түбэ суола онгоһуллан үлэҕэ кирийдэ.

Улуус ыраах сытар нэһилиэктэригэр суолу тутуу боппуруоһа Президент, правительство таһымна үгүс туруоруулар түмүктэринэн сылтан сыл быһаарыллан иһэр. Ол курдук 2005 с. Таастаах суола, быйыл Түбэ суола кирийдэ, инникитин Искра-Салбан суолун тутууга уонна Хатырыкка диэри асфальтааһын сүүрүн сорукут буолаллар. Ити былаан олоххо кириэригэр толору кыах баар, тоҕо диэтэххэ биһиги Наммытыгар республика суолу тутар тэрилтэлэриттэн биһир бастыһына – Р.Е.Окорочов салайааччылаах, Т.Д.Румянцев кылаабынай инженердээх «Былан» АО үлэлиир.

Тыа сирин газтааһынна Нам

улууна республикаҕа бастакы кэккэҕэ иһэр. «Якутгазстрой» ООО (П.В.Иванов), «Стройсельгазификация» (Иванов В.И.), «Намгазстрой» ООО (А.А.Федоров) кыһамныларынан билигин Түбэ нэһилиэгэр газ кириитин таһаарыа онгоһулуннар, ол эрээри Тарын үрэх учаастагар уустуктар үөскээннэр, онно билигин эбии чинчийэр үлэ ытыллар. Улуус дьаһалтата онно баар быһыны-майгыны хараҕын дьылгар тутар, онно сотору кэминэн Түбэ дьылларыгэр күөх төлөн умайыа дьэн эрэнэбин. Билигин мин бэйэм быыбардыгыр уокуруктар кириэрсэ Тулагы нэһилиэгин сана микрооройуон-

государственной былаас органнарын уонна нэһилиэктэр олохтоохторун кытта үлэни таба аттаран ытытаргыттан кыаллар, бу кинини республикаҕа тарбахха баттанар сатабыллаах олохтоох салайыныы органнарын баһылыктарын ахсааныгар киллэрэр.

Балаһан ыйыгар II Хомустааха нэһилиэк күннэргэ ытытыллыбыттарыгар кыттыбытым. Баһылык Алексеев А.С. нэһилиэк сайдарыгар күүскэ үлэлэһэр. Кини нэһилиэгин кэскилэ тыа сирин табаарын онорон таһаарыыга, ол эбэтэр бордодуужсуйаһын переработкалааһынна, баттарыыга, оноука туһалыыр үчүгэй суол-иис, паром сырыгыта баа-

сүүрэннэр кириэхтэрэ, учууталлар үлэлиир усулуобуйалара биллэрдик тупсуо. Итини таһынан Ил Түмэнгэ федеральной үөрэтэр стандарттар национальной-региональной компонентнарын суох оноруунан сибэстээн үөрэх туһунан сокуонна уларытылары киллэрэр үлэ ытытыллар. Мин быыбардааччыларым чопчу туруорсаллар-төрөөбүт тыл уонна культура – омул инники сайдытытын төрүтэ, ону үөрэтэр кыахтары сарбылар букатын сатамтат дьэн. Мин бэйэм өттүбүттэн төрөөбүт тыллар-быт, культураны салгыы үөрэттиллэригэр сөптөөх үбүлээһин уонна тэрээһин баар буоларын хааччыйар көннөрүүлэри киллэрдим. Эһиил 2002 сылтан ыла ытытыллар ЕГЭ-вэ бөлэмниир консультацияларбытын, оҕолорго анаан сайынны кэмгэ үлэлиир физико-математической «Виктория» оскуолабытын салгыы үлэлэтиэхпит.

Биһиги үлэтигэр бэлиэ миэстэни спорду өйөөһүн ылар. Бүлүүгэ буолан ааспыт Спартакиадаҕа биһиги биһир дойдутаахтарбыт үчүгэй ситиһиилээхтэр – А.П.Муксунов гиревой спорка, И.М.Охлопков ветераннар стайерскэй сүүрүүлэригэр чемпионнаатылар. Мин чэпчэки атлетикаҕа Федерация президентин үлэлээн кэллим. Бу хайыс-

2,5 мөл. солк. суумалаах спонсорскай көмө тардылынна. Билигин сахалыы атах оонньуутун Федерациятын Президентин быһытынан күүскэ туруунан үлэлиир былааннаахпын. Быйыл Ил Түмэнгэ физкультура туһунан сокуоммутугар анал салаа онордубут. Ити түмүгэр спорт национальной көрүнгэрэ классическай көрүнгэрэ кытары тэнгэ сайдар бырааптаннылар.

В.И.Федоров салайар «Нам» түмсүү актыбынай үлэтин бэлиэтиэхтин баҕарабын. Бу общественной тэрилти баар буолан Дьоксуускайга Нам улдуһун Күннэрэ, түмсүү ыһааҕа ытытыллылар, Манчаары оонньууларыгар сборнай хамаандабыт өйбүлү ыла. Сүнгэн көмөнү маныаха «Нам» түмсүү попечителлэрэ, биһир дойдутаахтарбыт: Ил Түмэн депутата, «Колми-95» ООО генеральной директора Н.И.Румянцев, «Копиртехсервис» ООО генеральной директора А.Т.Никифоров, урут «Сахамедстрах» директоруна үлэлиир эрдэинэ В.И.Авксентьев, «Сахафармация» ОАО генеральной директора И.А.Рехлясов, чааһынай предприниматель О.И.Флосов, Дьоксуускайдаагы көтөр фабрикатын директорун К-кы солбуйааччы Г.Е.Дьяконов, «Масс» ООО генеральной директор С.С.Матвеев уонна да атыттар онордулар.

Түмсүүлээх, биһир санаалаах буоллаах ханнык баҕарар уустук дьыала силигэ ситэр, кыаллар баҕайыта. Биһиги быйылгы кыайылыбыт – улдуспут дьаһалтатын, нэһилиэктэр баһылыктарын уонна актыыптарын, үгүс тэрилтэлэр бэйэ икки ардыларыгар өйдөһүүлэрин түмүгэ. 2010 сыл даҕаны элбэх бэлиэ ситиһиилээх, хас биридди ыал олоҕо тупсарыгар сонун уларытылардаах, угут саастаах, өг сайыннаах, үүнүүлээх күһүннээх байылыт дьыл буолуо дьэн бүк эрэнэбин.

Ньургун ТИМОФЕЕВ,
Саха республикатын
народнай депутата

Депутат - норуот кинигэ
БИИРГЭ ТҮМСЭММИТ САНА КИРБИИЛЭРИ ЫЛЫАХПЫТ

нарыгар гааһы тардыы боппуруостарынан дьарыктанабын.

Быйыл алтынньыга Партизан нэһилиэгэр (баһылык В.Г.Алексеев) Культура Кинизэ үлэҕэ кирийдэ. Бу Д.И.Кривошапкин салайар Хомуһун Кинизэ салгыы сайдарыгар төһүү күүс буолуо дии саныыбын. Обьегы «Сахам сирэ – XXI үйэ» Үтүө дьыалалар хамсааһыннарын чэрчитинэн туттубут. Эмиэ итинник ньыманан Үөдэйгэ спортзал, Таастаахха оскуола тутуулары бара тураллар, Аппааныга уонна Хатырыкка оҕо садтара реконструкцияланаллар. Үтүө дьыала хамсааһына үрдүк экономическай кедьүүһүн көрдөрдө. Ол курдук бэрт аҕыйах бюджеттэн үбүлээһингэ нэһилиэнньэ өйөөһүнүнэн уонча социальной объект тутулла турар. Парламент спикеринэн үлэлиир сылларбар мин бу тэрээһини күүскэ өйөөммүн, үбүлээһинэ 100 мөл. солкуобайга тиердиллибит. Онон мин саныырыбынан бу кизэн далааһыннаах хамсааһын кэктибэккэ сайда туруохтаах, өйбүлү онгоһуллохтооха. Бу быдан көдүүстээх. Хомойуох иһин улахан, сүүһүнэн мөлүйүөн сыаналаах тутуулар саҕаланан баран тохтооннар-рыттан хоромну бөҕөтө тахсар. Холубур, Намнаагы культурнай-спортивнай комплексе тутуугу-гар 40-ча мөл. солкуобайдаах үлэ толоруллан баран иккис сылын үбүлэмэтэ государство алахан ноочот. Билигин Н.И.Румянцевы, Э.В.Березкины, А.И.Гаврильевы кытары КСК салгыы тутууларын туруорсабыт. Үтүө дьыалалар Дирекцияларын салайааччыта И.С.Емельянов 2010 с. Маймаҕа фельдшерскай-акушерскай пуун, I Хомустаахха оҕо садын тутууну салгыырга былааннырын биллэрдэ.

Бу сайын Намнаагы ис дьыала отдела 90 сылын сана дьыба кириэн бэлиэтээт. Подполковник В.И.Николаев салайааччылаах Нам милиционердара инникитин даҕаны бэйэлэрин профессиональной иэстэрин үрдүк таһымнаахтык толоруохтара, дьон-сэргэ туохтан да куттаммакка нус-хас олорорун хааччыйахтара дьэн эрэнэбин.

Көрөргүт курдук, улдуспут улам сайда, тупса турар. Маныаха улус баһылыга А.И.Ильин дьыалабыай, чопчу сыаллаах-сорукутаах дьонун үлэтин бэлиэтиэм этэ. Бэрт элбэх дьаһал кини

рыгар олохууларын үчүгэйдик өйдүүр. Тыа сирин кыһалларыгар биһиги, депутаттар, правительствоны кытта тутуһан туран ыкса үлэлибит. Ол курдук СР Правительствота биһиги ыйытыктарыбытыгар тыа хаһаайыстыбатын министрствотугар олунньу 15 күнүгэр диэри 2010 сыллааҕы инвестиционной үбү тыгырыгы бырайыагын бэлэмнииргэ соруудахтаабытын биллэрдэ. Ол иһигэр биһиги объектар-быт эмиэ бааллар: Аппааныга механизированнай хотон, I Хомустаахха промышленной теплицы, Модуттаагы сүөһү комплексын кормоцеҕа, Хамааттаа аһылыгы онорор комбинат. Онон тыа хаһаайыстыбатын министрствотын кытта үлэлиэхпит. Ону таһынан быйыл Ил Түмэн бастакы ааҕыга Сир кодексын ылынна. Бу сир тыгырыгы, көрүү-харайыы сокуоннарыгар сүүрүн докумуон буолар. Муниципальной тэриллиилэргэ, ол иһигэр тыа хаһаайыстыбатын сайдытыгар улахан тирэх.

Кэлэр сыл сүүрүн историческай дьаһалынан Улуу Кыайы 65 сылын бэлиэтээһин буолуо. Ити иннинэ сэрии кыттылаахтара олорор дьыоннор толору хааччыллыахтарынан наада. Маны таһынан мин Ржев куорат анныгар сэрии толоонугар охтубут саха буойуттарын ааттарын үйэтигигэ тохтоом этэ. Бу үлэни биһиги 2000 сыллаахха саҕалаабыппыт. М.Р.Петухов бырайыагынан тутуулуубут пааматыннык реконструкцияламмыта, 2005 сыллаахха Кыайы 60 сылыгар анаан храм-часовня тутулуубута, Нам селотугар Ржевскай улусса баар буолбута, ыам ыйыгар П.А.Ойуунускай аатынан бириэмийэ лауреата И.М.Павлов «Сахалар Ржев-Вязьма плацдармыгар» дьэн кинигэтэ таһтан нууччалыы тылыннан таһаарыллыа. Кыайы 65 сылын көрсө бэйэм суопсар Аҕа дойдугу сэрмитин кыттылаахтарыгар уонна сэрии оҕдооболоругар «Ил Түмэн» хаһыакка сурутуу оноробут.

Быйыл мин быыбардыыр уокуруктар элбэх оскуолалар кэрэ-бэлиэ юбилейдарын бэлиэтээтилэр. Ол курдук Кангаласс оскуолата 75, Түбэ оскуолата 85, Үөдэй оскуолата 90, Тулагы оскуолата 100 саастарын туолулар. Кэлэр дьыл – Учутал сылын биллэрилиннэ. Бу сыл устата үөрэх ситимигэр сана

хаҕа систиспит кыайылыларынан кизэн туттабын, ол курдук элбэх бэдэн республиканскай уонна регионнар икки ардыларынаагы күрэхтэр ытытылыннылар, Н.Леонтьева, Ю.Гаврильев, К.Тарионов, В.Егоров чэпчэки атлетикаҕа РФ спордун маастардара буоллулар, спорт сайдытыгар

Бэлиэ түгэн
ОСКУОЛАБЫТ ҮБҮЛҮӨЙҮГЭР

Улууска Түбэ орто оскуолатын 85 сыллаах үбүлүөйэ 2009 с. ахсынньы 5 күнүгэр дьон-сэргэ, ыалдыгыттар астынаргына ааста. Үгүс элбэх кини кэлэн ыалдыгыта, ол иһигэр кэккэ сылларга директордаабыт, учууталлаабыт дьоннор Д.Е.Сивцев, Н.П.Никонова, П.П.Дьяконова, Т.М.Протопопова, Н.Н.Маханнов, орто оскуола аһылыгытыгар бастакы директор А.Е.Пахомов уола Е.А.Пахомов, юридическай наука кандидата, СР үтүөлээх юриһа, улус үөрэтин управлениетин начальнига В.Н.Дьяконова, үөрэх министрствотун специалист Г.Н.Васильев, учууталлар идэлэрин үрдэтэр институттан проректор А.В.Реев, оскуола научнай үлэһитэ, биологическай факультет экология кафедратын сэбиз-диссэйэ, профессор, биологическай наука кандидата П.А.Гоголева, оскуолаҕа үөрөммит М.Е.Охлопкова, саха «Букубаарын» автордарыттан биһирдэстэрэ, И.П.Пестряков, СР үтүөлээх геолога, Ил Түмэн депутаттарын көмөлөһөөччүлэрэ Н.Х.Горохов, Ф.Е.Колесов, улус баһылыга А.И.Ильин, солбуйааччыта Г.В.Гуляев, 2 этэ-эстээх оскуола тутуутун ыппыт А.И.Васильев, оскуоланы туттарбыт, ол саҕана сэбизт председателэ К.Н.Тихонов, элбэх оскуола директордара, үөрэх управлениетин эпипэттээх үлэһиттэрэ уо.да. үгүс дьоннор мустан эвэрдэ тылларты эттиллэр, оскуола материалнай-техническэй базата тупсубутун бэлиэтээтилэр. Үгүс бэлэхтэр үөрүүлээх быһыыга-майгыга туттарылыннылар. Выпускниктар махтал бастыһын тиэртилэр, хас биридди кабинекка анаан бэйэлэрин бэлэхтэрин туттардылар. Туттааччы Анатолий Иванович оскуола бастыҕ общественник үөрэнээччигэр пенсиятыттан 3000 солк. стипендия аныгарын биллэрдэ.

Учууталлар, теһулэһиттэр, урут үлэҕэ үрдүк көрдөрүүнү ситиспиттэр да умнуллубатылар: СР Президентин Махтал суруга, Ил Түмэн, үөрэтири министрствотын, улус, нэһилиэк дьаһалталарын, оскуола дирекциятын, араас таһымнаах профсоюзнай тэрилтэлэр үрдүкү наҕараадаларын тутан үлэлэрэ сыаналаммытыттан үөрдүлэр-көттүлэр.

Онон иитиигэ-үөрэтиигэ элбэх сыраларын биэрбит учууталлар Л.Н.Егорова, Е.И.Шарина, «Үөрэтири туйгуна» бэлиэнэн наҕараадаланнылар, М.А.Гуляева «Улуус Ытык кинитин» үрдүк аатын ылла, оскуола директора С.Н.Лукина Россияга «Бастыҕ эдэр директор» конкурса бастаабытын иһин ИПКРЮ проректоруттан диплом тутта. Наҕараадаламмыттар үөрэти-иити процеһыгар салгыы өссө күүскэ эбэһинэстэммиттэрин өйдөөтүлэр.

Биһир үтүө дьыаланан библиотечнай кодтаах, оскуола исторياتын туһунан 3 түһүмэхтээх кинигэ бэчээттэнэн тахсыбыта буолар. Оскуола коллектива, салалтата бу юбилейнай сылга бэрт элбэх үлэни ытта: хас биридди кылааска, кабинекка, оскуола уопсай көстүүтүгэр, иити-үөрэти систематын бөҕөргөһүүнүгэр, сайдытыгар үгүс эбиллиилэр, тупсарылар, сангалыы, билигин ирдэбилгэ эпипэттир база санардылынна, бу барыта оҕолор үөрэниилэрин хаачыстыбатын тупсарыыга, учууталлар, теһулэһиттэр үлэлиллэригэр чэпчэтиллэри киллэриэ. Үөрүү-көтүү хойукка диэри салданна, кэлбит ыалдыгыттар, выпускниктар бэйэ-бэйэлэрин көрсөн, умнуллубуту, оҕо сааһы сананан дуоһуйдулар. Үбүлүөй ытытылытыгар элбэх үтүө дьон көмөлөстүлэр, спонсордаатылар, кинилэргэ барҕа махтал, нөрүөн-нөрүгү буолуохтун.

Р.Е.ЛУКИНА,
оскуола попечителэ

Биһиэхэ хоруйдуулар

КЫАХ БААРЫНАН КЫНАНАБЫТ

«Энсиэли» хаһыат ахсынны 16 күнүгүгү нүөмүрүгү тахсытыт «Оскуола сөрүүн, турбалар халлааны сылыталар» диин ыстатыйаны билсэн баран, ыстатыйа сүннүнэн ааҕааччыларга кылгастык манныгы быһаарыабы баҕарабыт.

Температурнай график туһунан: бу температурнай график, кырдык, биһиги котельнайдар бытыттан тахсар температураны тутуһар графикыт. «Температурнай график на выходе из котлоагрегатов» диин аатырар. Гаас (оттук) ороскуота эмиз манна сөп түбөһиннэрэн онһуулар.

График элбэх нормативнай докумуоннарга олобуран онһуулар. Барыта учуоттанар. Биһиги ылыбыт да гааһы буолунай аһан кэбирэр бырааптыт да, кыахыт да суох.

Ааптар бастакы сылдыбыт сирэ — спортивной оскуола интерната. Дьыэ ичигэс — итии би-

эрэр тэрилтэҕэ претензия суох.

2 N-дээх оскуолаҕа температурнай график тутуһуллубат диин буолбут. Интернет уонна 2 N-дээх оскуола биир трассаҕа «олороллор», биир котельнайтан итии бэриллэр, биир температурнай графиктан. Биир сылаас, биирэ тымныы. Того? Интернетка капремонт барбыт, система уларыйбыт, эбии батареялар турбуттар, регулировкалыыр вентиллэр туруоруллубуттар.

Онтон 2 N-дээх оскуоланы ылан көрүөх. Оскуола иһинээҕи ититэр системата омук прибордарынан (батареяларынан) онһуулуубут. Бу прибордар көстөр дьүһүннэрэ үчүгэй эрээри биһиги усуллубуйабытыгар ситэ эппиэттээбэттэр.

Батареяларга хас биирдирэҕэр кириитигэр регулировочнай клапаннар олоролор. Бу клапаннар иннэ үүтүн сағанан ууну ытыталлар. Биһиги ыраас-

таммат уубутугар клапаннар сортору киртийэллэр, бүөлэнэллэр, прибор кыамтатынан үлэлээбэт. Оскуола спортсаалыгар турар турбанан онһуулуубут регулировочнай итиилэрэ даҕаны ону туоһулуур. Оскуола администрацията мань барытын билэр, билинэр.

Онон ааптар оскуола тымныытыгар ОДЪКХ олох кыһаммат диригэр биһиги сөбүлэспэппит. Биһиги специалистарбыт бу оскуолаҕа сылдыбаллар, билсэллэр, проблеманы быһаара сатыылар. Холобура, оскуола иһигэр баар «узел ввода» диингэ киирэр-тахсар задвижкалар сыһаа регулировкалан туралларын (1/3 сабыылаах) биһиги специалистарбыт көннөрдүлэр.

Онтон теплотрассалар сорох сиринэн аһаҕас сыталлар диингэ биһиги сөбүлэһэбит. Бу биһиги үлэбит билингэ кэмгэ сүрүн кыһалдата. Биричинэ — сайынны өттүгэр ититэр матырыйаал кэлбэтээр сытар. Биһиги кыралан кэлитэлиир. Кэлбит матырыйаалынан тутатына «сыгыннах» сирдэрбитин көрөн бүүрүэбит.

Н.В. ИГНАТЬЕВ, ОДЪКХ филиалын директора

Эдэртэн эйэтин, кырдыабастан сүбэтин СЭРЭХТЭЭХ БУОЛУОХХА

Билигин онно-манна баһаардар буолуоталаан өлүү-сүтүү бөҕө тахсыталы турар. Ону истэн киһи санаата хараастар. Хайдах көмүскэниэххэ, хайдах быһаһаһаха?

Биһиги 1959-1967 сс. Мирнэй куоракка олобуспут. Ол сағана бастакы иккили эгээстээх мас дьизэлэр тутулан бүппүттэрэ. Биһиэхэ 2-с этээскэ 1 хоһу биэрбиттэрэ. Бу дьизэлэргэ элбэх ыал олоһоро. Баһаарынай сулууса үлэһиттэрэ субу-субу кэлэн баһаартан хайдах сэрэхтээх буолары үөрэтэллэрэ, сүбэлииллэрэ. Ол курдук, хас биирдии ыал таһааһын чөкө уура сылдыахтаах, быһылаан буолар түгэнигэр канаат, үһүн быа баар буолуоттаах, таһааһы бынан хайдах түргэник боһсо баайан түһэрэргэ үөрэтэллэрэ.

Оттон биһиги Наммытыгар хайдах куотары, көмүскэнэри, уопсай дьизэлэргэ, олоһоочу-

лартан ыйыттахха ким да, тугу да билбэт. Аны болкуоннаах ыал сорохторо таһаастарын киһи кыһайан эргийбэт да, сылдыбыт да гына харайаллар, киирэр-тахсар сири мэййдэтэ уураллар. Бу баһаарынай сулууса үлэһитин, бэйэ быһаһаһаһын мөһөйдир эбит.

Билигин «Росгосстрах» страховой компания 1975 с. дьылы тутулуубут квартиралары баһаартан страховкалааһынна дуоҕа-бар түһэрибэт буолла. Бу түбэлтэҕэ нэһилиэнньэҕэ туюх да көмө суох буолар. Хомолтолоох түгэн тахсыбатын туһугар өрүү болжомтолоох, сэрэхтээх буолуобун.

Баһар нэһилиэнньэҕэ туһалаах буолаары диин бэйэм санаабын үлэһитиним. Бар дьонум, дьоллоохтук олорун!

Д. СИДОРОВА, улус Ытык киһитэ

Сокуону билиэххэ, тутуһуохха уонна туһанаһа

Федора ЗАХАРОВА: «КИҤИ БЫРААБА УОННА КӨНҮЛЭ ТОЛОРУ МЭКТИЭЛЭНИЭХТЭЭХТЭР»

стыба уонна ис дьыала тэрилтэ-лэригэр баарын бэлиэтээтэ.

Элбэх үгсүү хамнас төлөбүрүн сана систематыгар (НСОТ) көспүт тэрилтэлэр үлэ-хиттэриттэн кириэтэлээбит, сорох категория үлэһиттэр ити иннинэ ыла сылдыбыт хамнастарынаа-бар кыраны ылар буолбуттара аймалдыны таһаарбыт. Гражданнарга Үлэ Кодексынан көрүллүбүт бырааптарын хаач-чахтааһын, кэһиллэр таһаарыл-лаллар. Холобура, кэһини кэмгэ тэрилтэлэр үлэһиттэрин сокуон-найа суох ууратыылар үгүстүк тахсар буолбут, монкуруттутур тэрилтэлэр сокуонунан көрүллэр болдоһу, үлэһиттэргэ эрдэ бил-лэри оноруоттаахтарын туту-пат түбэлтэлэрэ баар.

Билингэ кэмгэ сокуон ула-рыһа-тэлэрийэ турарынан уон-на араас таһымнаах былаас органнара аһара элбэхтэринэн сорох дьон бэйэлэрин быраапта-рын ханнык тэрилтэҕэ тийэн уонна хайдах быһылаахтык көмүскэнэллэрин ситэри билбэт уонна толору өйдөбөт буолан үгүстүк муналлар-тэнэллэр, эрэйи көрөллөр.

Киһи бырааба кэһиллэитэ сорох өттүгэр дуоһунастаах дьон сокуоннары үчүгэйдик билбэт-тэриттэн, эбэтэр билэ-билэ то-лорботторуттан тахсыталыра үгүс. Сороһор гражданныр бэйэ-лэрин өттүлэриттэн туюх быра-аптаахтарын уонна хайдах көмүскэниэхтээхтэрин сийили билбэттэрэ быраап кэһиллэити-гэр усуллубуйаны үөскэтэр.

Онон киһи быраабын уонна көнүлүн кэһини таһаарбат, та-һаартарбат туһугар бары таһым-наах государственнай, муницип-альной былаас органнарын үлэ-хиттэрэ уонна нэһилиэнньэ быраабы мэктиэлиир федераль-най уонна региональной сокуон-нар ирдэбиллэрин билиилэрин ситиһиллэхтээх. Итини сити-һэр туһугар бары муниципаль-най тэрээһиннэргэ, тэрилтэлэр-гэ, бары үөрэх салааларыгар правовой билии төрүттэрин ба-һылааһыны кизгэ далааһынна-ахтык ытытылыахтаах.

Быйыл бэс ыйын 3 күнүгэр РФ Президентэ Дмитрий Медве-дев «1996 сыл ыам ыйын 3 күнүгүгү Европа социальнай Хартиятын (хаттаан көрүллүбүт) ратификациялыыр туһунан» федеральной со-

куонна илии баттаабыта. Ити күнтэн ыла Россия бэйэтин прав-овой, демократической, соци-альной государственный билингэ туран Европа социальнай Хар-тиятын ыстатыйаларынан уон-на параграфтарынан олохто-мут эбэхтээлиситибэлэри толо-роҕо эбэхтээлиситибэ ылыммыта. Чуолкайдаан этэр буоллааха, Хартия 31 ыстатый-атыттан 13-с, 23-26 уонна 30, 31 ыстатыйаларыттан ураты ыста-тыйалары толорорго эбэхтээли-ситибэ ылыммыта.

Онон биһиги дойдубут ытар политикатын сүрүн сы-алынан быраап уонна бириин-сип көдүүстээхтик туһаныла-рыгар манньк сөптөөх усу-лубуйаны ситиһии буоларын билиннэ:

1. Хас биирдии киһи бэйэтин идэтин уонна дьарыгын көнүл өттүнэн талан бэйэтин олоһун хамнастыыр кыахтаах буолуох-таах.
2. Бары үлэһиттэр үлэлиил-лэригэр сөптөөх усуллубуйа тэ-риллэригэр бырааптаахтар.
3. Бары үлэһиттэр доруобуй-алаах буоларга уонна үлэлэри-гэр куттала суох усуллубуйа тэ-риллэригэр бырааптаахтар.
4. Бары үлэһиттэр бэйэлэрин уонна кинилэр дьыэ кэргэттэрин олохторун дьонун таһымна ту-тарга сөп түбэхэр хамнастанар бырааптаахтар.
5. Бары үлэһиттэр уонна ур-баанньыттар бэйэлэрин эконо-мической уонна социальнай ин-тэриэстэрин көмүскүүр иннит-тэн, национальной уонна норуоттар икки ардыларынааһы холбоһуктары көнүллүк тэрий-эр бырааптаахтар.
6. Бары үлэһиттэр уонна ур-баанньыттар кэспэтиллэри кол-лективинан ытар бырааптаах-тар.
7. Оҕолор уонна эдэр ыччат кинилэргэ суоһуон сөптөөх фи-зическэй уонна майгы-сигили кутталыттан араһааччылыр анал көмөҕө бырааптаахтар.
8. Үлэһиттэр ийэ дьахталлар ураты көмүскэлгэ бырааптаах-тар.
9. Хас биирдии киһи тус бэй-этин кыаһар уонна интэриэһигэр сөп түбэхэр дьарыгын булар сы-алтан, идэни талар хайысхага сөп түбэхэр кыаһынан туһанар бырааптаах.
10. Хас биирдии киһи идэҕэ

үөрэни эйгэтигэр сөп түбэхэр кыаһынан туһанар бырааптаах.

11. Хас биирдии киһи үчүгэй туруктаах доруобуйалаах буол-ларга сөптөөх тускунан туһанар бырааптаах.

12. Бары үлэһиттэр уонна ки-нилэр дьыэ кэргэттэрин чилиэн-нэрэ социальнай харалтаҕа бы-рааптаахтар.

14. Хас биирдии киһи соци-альной сулуоспалар өнөлөрүнэн туһанар бырааптаах.

15. Үлэһиттэр кыаһа суох киһи тутулууга суох буолар, соци-альной сийлиһингэ уонна уопса-стыба олоһор кыттар быраапта-ах.

16. Ыал уопастыбаны олох-туур сүһүөх буоларынан, кини бары өттүгүн толору сайдарын хааччыларга аналлаах соци-альной, юридической уонна эконо-мической көмүскэлгэ быраапта-ах.

17. Оҕолор уонна эдэр ыччат туһаннаах социальнай, юриди-ческой уонна экономической көмүскэлгэ бырааптаахтар.

18. Хартия кыттыһааччы-судаарыстыбаларын ханнык баҕа-рар гражданныр Хартия атын кыттыһааччы-судаарыстыбала-рын сиригэр-уотугар дохуот аҕалар ханнык баҕарар үлэҕэ кини гражданныр кытта тэн бырааптаахтар, өскөтүн хаач-чахтааһын күттүүннээх эконо-мической уонна социальнай би-ричинэлэринэн онһулуубатах буоллаһына.

19. Хартия кыттыһааччы-судаарыстыбаларын гражданныр-миграннара-үлэһиттэрэ уон-на кинилэр дьыэ кэргэттэрин чи-лиэннэрэ Хартия ханнык баҕарар кыттыһааччы-судаары-стыбаларын сиригэр-уотугар көмүскэлгэ уонна өйөбүлгэ бы-рааптаахтар.

20. Бары үлэһиттэр, эр киһи-титтэн, дьахтарыттан тутулууга суох, дьарыктаах буолуу эйгэ-тин үлэтигэр тэн кыахтаах уон-на үлэҕэ киирэргэ тэннэ кэспэ-тэр бырааптаахтар.

21. Бары үлэһиттэр тэрилтэ чэрчитинэн иһитиннэригэ уон-на сүбөҕэ бырааптаахтар.

22. Бары үлэһиттэр тэрилтэ үлэтин усуллубуйатын уонна онорон таһаары эйгэтин быһа-арарга уонна тупсарга кыттар бырааптаахтар.

27. Үлэҕэ киирэр эбэтэр үлэҕэ кириэн бағалаах дьыэ

кэргэн туһугар эбэхтээхтээх дьон барыта, итини дискримина-цияҕа түбэспэккэ уонна төһө кы-алларынан бэйэтин дьыэ кэргэн туһугар эбэхтээхтээх кытта мөккүөргэ киирбэккэ, толорор бырааптаахтар.

28. Үлэһиттэр бэрэстэби-тэллэрэ үлэһиттэр тэрилтэлэри-гэр буортуну онорортон көмүскэнэр бырааптаахтар уон-на кинилэргэ бэйэлэрин функ-цияларын толороллоругар сөптөөх кыах бэриллэхтээх.

29. Коллективинан үлэттэн босхолоһор кэмгэ бары үлэһит-тэр иһитиннэригэ уонна сүбэҕэ бырааптаахтар.

***

Хартия ыстатыйаларынан көрүллэр эбэхтээхтээхтээхтээх үгүстэрэ биһиги государствобыт төрүт сокуонугар — Конституци-ятыгар бааллар уонна государ-ство өттүгүн мэктиэлэнэллэр.

Хартия сүрүн тускула — экономическэй уонна соци-альной сайдыыны чөлчөтөи, уопсай нэһилиэстибэни олохту-ур идеаллары уонна бириинсип-тэри хааччыһы уонна олоххо киллэри уонна, чуолаан, киһи бырааптарын уонна сүрүн көнүлүгүн бөҕөрөтүү уонна салгыы хааччыһы буолар.

Социальной государствоҕа нормативнай-правовой актала-р тустаах социальнай стандарта-ры олохтуулар, олоһу тутуһуу государство конституционай эбэхтээхтээх буолар. Холобура, Российской Федерация Конституци-ятын 18-с ыстатыйатыгар ыйылларынан киһи бырааба эрэ сокуоннары туттуу, сокуону та-һаар уонна толорор былаастар, олохтоох бэйэ салайыһытын органнарын ытар үлэлэрин сүрүн тускулун ис хоһоонуттан, ис дьиниттэн уонна киһи быра-абыттан таһаарыллыахтаах уон-на суутунан хааччылыахтаах. Итинник эрэ буоллаһына гражд-анскэй общество баар, правовой уонна социальнай государство буолабыт диин бигэтик этиниэх-питин сөп.

Европейскэй социальнай Хартияны ратификациялааһын дойду олоһор, сайдыытыгар олус наадалааһын уонна кэмигэр онһулуубутун өйдөөн, билинэн туран, бары таһымнаах государ-ственной былаас органнара, об-щественной уонна профсоюзнай тэрээһиннэр кини балаһыаннь-аларын олоххо киллэригэ, тут-тууга, тарҕатыыга бары бииргэ турунан үлэһиттэргэ диин семи-нар кыттылаахтара рекоменда-ция ылыннылар.

Иннокентий ИВАНОВ, СР киһи быраабыгар боломуочунайын бэрэстэбиитэлэ

Улуу Кыайыы 65 сылын көрсө

60 СЫЛ БИИРТЭ

PDF Compressor Free Version

Ула, тыыл ветерана Февронья Алексеевна, Юрий Георгиевич олох эририн-мускуурун сарын-санныларыттан өйөнсөн кэлбиттэрэ 60 жыл буолла. 83 харын санныгар сүкпүт Юрий Георгиевич билигин да ат арбаһыгар сылдьар. Сайынын оттоон, сүөһү көрөн, кыһынны муустаан, от тиэйэн атын тэһинин билигин да ыһыктар санаата суох.

Кини 1928 с. олунньу 1 күнүгэр Хаҥалас Нөмүгүтүгэр күн сириин көрбүтэ. Атата аатырбыт кыһыл бартыһаан, Бойобуой Кыһыл Знамя уорданаах Георгий Тихонович Титов этэ. 1944 с. Майа ситэтэ суох орто оскуолатан 7 кылааһын бүтэрэн Дьокуускайга тыа хаһаайыстыбатын техникумугар үөрэнэ кириэр. Сэрии ыарахан сылларыгар ас-танас татым, аччык агардаах сылдьан үөрөһөн сыанан араабата. 1946 с. үөрэжин бырабан Майага тахсан колхозка кириэр. «Ол сүрүн төрүөтүнэн ат, сылгы буолбут буолуохтаах. Ити кэмтэн ылата, ону маны өйдүөхпүтүн санаа ырата онгостубут баҕам хоту, сылгыныт эрирдээх-мускуурдаах үлэтигэр сүүрбэ түөрт, абыс-тобус сыл устата ат баайааччынан, барыта отучча сыл усталаах-туоратыгар үлэлээбитим.» — диир ахтар ытык кырдыбаас.

Юрий Георгиевич сылгыныттыр кэмигэр сылгыны тыыннаах иитиини 97%, кулун дьыалабайы тахсытын 70-90% тигэрдэн куһаҕана суох көрдөрүүнү ситиспитэ. Биир да сылгыны энчи-

тынан дьарыктанар. Онно анаан-минээн Пятигорск курдук ыраах сиртэн сүүрүк сылгылары ажалан уһатар. Ол оҕолорун уллатыннарар, эрчийэн, сүүрдэн оройуона өрөспүүбүлүкэбэ тэнгэ кириэр буолар. Юрий Георгиевич өр сыллаах үлэтэ сөпкө сыаналанан СР тыа хаһаайыстыбатын үтүөлээх үлэһитин, XX үйэ ат спордугар лауреатын аатын ылар.

Кини аҕардас сылгынан эрэ дьарыктаммыта диттэххэ тутар буолуо. Нэһилигэр, оройуонугар кими да тулушпат сүүрүк этэ. 1954 с. өрөспүүбүлүкэ спартакиадатыгар 1,5 км, 5 км сүүрэн оройуонун чиеһин көмүскээбитэ. 1,5 км этабыгар бастаан баран, бириэмэтинэн төдүс буолбута, оттон 5 км оччотооһу биллэр сүүрүктэр С. Кириллин, А. Березин кэннилэриттэн үһүс бириэстээх миэстэни ылбыта. Олоххо дьулуурдаах, кытаанах санаалаах киһи, оһолго түбөһөн аҕар атаҕын бастарар. Ол эрэри сылгыныттырын тохтоппот. Арааһа, билигин да дьон «бу аҕар атахтаах инбэлиит сылдьар» дии санаабаттара буолуо.

Февронья Алексеевна Мэнгэ-Хаҥалас оройуонугар II Хөҥүрүөн нэһилигэр Сотоҕо 1930 с. төрөөбүтэ. 1,5 ыйдаарар ийэтэ өлөн тулаайах хаалар. Эдьийдэрэ-убайдара иитэн киһи буолар. 12 сааһыттан араас хара үлэбэ барытыгар миккиллэр. Колхозка ыанһыксыттыр, маҕаһыҥна атыһыттыр, бытовоҕа истээнэр, кулуупка остуорастыыр, кэнники гостиница администратора буолар. Өссө манаа 7 оҕо көрүүтүн эбэн кэбис. Кэргэнэ, сылгыныт, ыҥыыр үрдүгэр сылдьар киһи, дьыэбэ-

эрирдээх-мускуурдаах үлэтигэр сүүрбэ түөрт, абыс-тобус сыл устата ат баайааччынан, барыта отучча сыл усталаах-туоратыгар үлэлээбитим.» — диир ахтар ытык кырдыбаас.

Юрий Георгиевич сылгыныттыр кэмигэр сылгыны тыыннаах иитиини 97%, кулун дьыалабайы тахсытын 70-90% тигэрдэн куһаҕана суох көрдөрүүнү ситиспитэ. Биир да сылгыны энчи-

уокка көстөн ааһара ахсааннаах буолуохтаах. Оҕо көрүүтэ-үөрэттэриитэ барыта кини үрдүкүн аастара.

Юрий Георгиевич, Февронья Алексеевна — сэрии сылларын оҕолоро. Оонньооботох оҕо саастарын, тыыл ыарахан үлэтин дьарамай санныларыгар улахан дьону кытта тэнгэ сүкпүттэрин, Кыайыы туһа дьон сырдыгы-хараҕаны ыспаран үлэлээбиттэрин туһунан — Сталин төбөлөөх мэтээллэрин хайа да наһараадатааҕар истинник саныыллар.

Титовтар Хатырыкка көһөн кэлэн олохсуйбуттара 32 жыл буолла. Ол тухары кинилэр сахалы сайдам санааларынан, дьонго истин сыһыаннарынан, чөл олохторунан хатырыктар ыгыктыбылларын ылаахтарын ыллылар. Юрий Георгиевич олох туһунан туспа көрүүлэрдээх кырдыбаас. Бэйэтин санааларын эккэ хаһыаттарга дөрүн-дөрүн бэчээттэтэр. Ат туһунан хас да кинигэ автор.

«Оҕолорбутун наһаа үөрөҕү сырыһыннарамыт, тыабыт сирэ эстэр кутталга кирирдэ.» — дьон ытык кырдыбаас хомойо саныыр. «Сүүһүнэн сылларга манньк тыйыс айылҕаба саха сүөһүтүн-сылгытын өрө тутан эстибэтэбэ. Билигин да оннук дьаһанарбыт буоллар, өлөн-охтон биэриэ суох этибит.» — дьон ис санаатын этэр. Ити курдук 80 саастарыгар сылдьар ытык дьоммут сүбэ-ама, күүс-көмө буола сылдьаллар.

Эрчим БАҔЫЛ

«Дьулуур» кулууп ахсыс төгүлүн тэрийбит сүүрүүгэ республикатааҕы чемпионнакка биһиги улууспут ветеран сүүрүктэрэ ахсынньы 6 к. кыттан кэлилэр. 40-44 саастаахтарга Иван Охлопков холкутук бастаата, иккис миэстэни Андрей Бурнашев ылла. 45-49 саастаах сүүрүктэргэ Үөдэйтэн сылдар Александр Новгородов бириэстээх үһүс миэстэбэ тигистэ.

Ахсынньы 13 күнүгэр буолбут Н.Н. Платонов бириһилгэр 26-с төгүлүн ытыгыллар сүүрүүгэ Иван Охлопков саастыылаахтарын ортотугар эмиз тэнгэһин булбата, Андрей Бурнашев иккис, оттон Александр Новгородов бэйэтин бөлөһөр төрдүс буолдулар. Хомойуох иһин, оҕолор уонна эдэр сүүрүктэр бу күрөхтэһиллэргэ кыттыбатылар.

И. ОХЛОПКОВ

АҔЫАХ ТЫЛ МИННЬИГЭС

Дьокуускайга А. Кулаковскай аатынан норуоттар довордоһууларын киинигэр мелодист, ырыаһыт В. Ноев 70 сааһыгар аналлаах республиканскай ырыа күрээбэ буолла. Бүлүүтүн, Мэнгэтүн, Хаҥаластан, Амматтан, Намтан, Дьокуускайтан барыта 60-ча күрэхтэһээччи СР народнай артыһа Аркадий Михайлович Алексеев председателлээх дьүүлүүр сүбэ иһиттэ. Түмүккэ бу иһинэ «Хотугу сулус» күрэххэ гран-при буолбут улуустары гимназия 11 кылааһын үөрэнээччигэ Алена Попов 1 миэстэлээх лауреат аатын ылла, харчынан бириэмийэлэнэ. Гран-при олохтоммото. В. Ноевка аналлаах гала-концерга Намтан ааспыт 2007 с. манньк күрэххэ гран-прины ылбыт «Дьүөгэлэр» вокальнай ансамбль (сал. Е. Кутукова) ыҥырыллан концерты арыйда. Онон манньк улахан күрэххэ намнар иккиһин кыайыны ситистилэр.

***

Биир дойдулаахпыт, журналист Наталья Протополова -Натали Мэнгэ-Хаҥалас Майа селотугар 4 күн устата киинэбэ уһулунна. Ол курдук Аркадий Новиков Саҥа дьыллаабы «Остеохондроз» дьон комедиятыгар сүрүн орулуу-кылаабынай герой кэргэнин Маасаны оонньоото. Киинэни Майатаабы «Көөһөн көрө» театр туруорда.

Наталины киинэбэ уһуллар ыра санаата туолбутунан эбэрдэлээн туран инникитин да уһулларгар баҕарабыт. Киинэ бырааһынньык күннэри кэмигэр республикатааҕы телевидениенэн көрдөрүллүбэ. Саҥа дьыл туһунан биир дойдулаахпыт көстөр сахалы киинэни сэргээн көрөрүтүгэр ыҥырабыт.

В. РЫКУНОВА

***

(Салгыта. Иннин 142-143N-гэ көр)

«Күһүн бүтэн, Бокуруоп аастыта ырааппытын кэһнэ, хаар халыҥаабыта. Бастагы тымнылар түспүттэрэ. Эт тонор буолан, идэһэни өлөрүү саҕаламмыта. Дьукаахтарбыт идэһэлэннилэр. Сэмэн оҕоньор уола Сэмэнниин байтаһын ынахтарын өлөрөн астаатылар. Эмээхсин миһигин көмөлөһүннэрэн ис ыраастаатыбыт. Кийиит Блдьаана кириэ-тахса дьыэ үлэтин үлэһин-үлэһин, хотонго сүөһүлэрин дьаһайар. Эр дьон идэһэлэрин эттээн, ыраас хаарга тарҕатан бөһүтэ уурдулар (өккэ эсыбатытын дьон хаары эрдэ чингэтэн тонороллоро). Биттары эрдэ байыталаммыта. Баллар ыттарга сыт ылан кэлэн эти сиэхтэрэ дьон сэрэдьийи буолта.

Чэйдээһин буолла. Сэмэн кириэ-тахса сылдьан «биир мойоруктаах ыт кэлбитин үүрдүм» дьон кириэ. Оҕоньор: «Чэ, сити чэйдииххэ дьылы эти бүтэрэллэр», — дьон өрөһөлөннө, ити чэий сыһырылбахтаата. Ол кэмгэ хотонун Блдьаана тон аҕатынан очугураан кириэ. Кийиитэ кирээтин кытта кынна оҕоньор хап-сабар: «Бл, Блдьаана, таҥастаах киһи тахсан чэйдииххэ дьылы эти харабыллаа, ыттар сиэхтэрэ, чэйдээн баран Сэмэнниин тахсан харайаахпыт», — дьитэ. Блдьаана үлэлээн, тонон кирибит киһи сөпсүү истибэтэ быһыылаах да, аҕа кынын утары дуо, таһырдыа тилир тынан хаалла. Мин дьүөгэбин аһына санаатым. Дьукаах ыал остуолбут, аспыт туспа буолла дии.

Ньукуум «Күрүөлээххэ» фермаҕа үлэлиирэ, күнүс онно аһааччы. Онон тугу аһы олоһумуй? Чэибин ыймахтаат, хотонум таҥаһын анһынаат, таһырдыа дьүөгэбин солбуйуом дьон таһыстым. Таһырдыа тахсан көрбүтүм, ким да суох. Сүөһү өлөрбүт сиргэ эт да көстүбэт. Эттэрин ханна тонгорбуттарай дии саныы-саныы хотон дьикки бардым. Блдьаана хайы-үйэ хотонноову сүөһүлэрин уулата таһаартаан эрэр

Кизн туттар дьоммут — биир дойдулаахтарбыт

УҔУН ЫЛДЬААНА

эбит. Онно тиийэн сүөһүлэрбин холбуу ылан ойбонго салайсан баран, дьэ өйдөөн: «Блдьаана, оттон эппит?» — дьон ыйытааччы буол. Блдьаана хайдах эрэ мүчүк тынан баран: «Эр дьон биир сүөһү этин дьаһайаллар ини», — дьит, далга турар субаннарын таһаартыы барда. Мин эмиз даллаабы сүөһүлэрбин үүртэлээтим. Кыбыгыттан талах иһиттээх оппун соһон илдьэн сүөһүлэрбэр от уурталаатым. Тас сүөһүлэрбэр от эбэ сырыттахпына, дьиттэн эр дьон таһыстылар. Оҕоньор саҕата: «Сэмээн, кыбыгыттан улахан тора күрдэби аҕал эрэ, ампаарга хаар кутуохпун, бу күрдээх кырата бэрт», — дьитэ. Сэмэн кыбыгы дьикки барда. Онтон оҕоньор: «Хайа, ноһоо, эппит!» — дьон хаһыгытын истээт, төттөрү барда. Мин хотонноон иһэн дьибэргээн, Сэмэнээххэ бардым.

Оҕоньорбүт өрө көрөн кэбиспит, этин уурбут сириин тула хаамаар Сэмэн наһыл, мунугтаан уолуһуйан бэрт, сэрэйдэ да быһылаах. Орҕууй тиийэн ампаар аанын аста уонна: «Бу баар», — дьитэ. Оҕоньор биһиги онно тиийдибит. Байтаһын идэһэ этэ туох баар төбөлүүн, атахтыын, тыҥалыын, сүрэхтиин, быардыын тириитигэр сууланан баран ампаар ортотугар чөм ууруллан сытара. Ким да тугу да сангарбата. Эр дьон хаар кутан эти тарҕатан уура бардылар. Блдьаана дьиттэн тахсан эт бөһүйбүтүн билээт, барытын бөһүйэн эрэр тириигэ суулаан, көтөһөн аҕалан ампаарга ууран кэбиспит.

Ынахтарбыт уулаан кэлбитэрин баайталыы сыдыан: «Блдьаана, эти эн ампаарга киллэрдиг дуо?» — дьибин. Блдьаана күлэр: «Бөһүйбүт эти манаан бу тымныыга хайа мунун туруомуй уонна ол кинилэр хаһан чэйдээн, табахтаан тахсаллара «ырыалаах олонхо»,

сүөһүбүтүн да ууларбыт хойугуур, онон киллэрэн кэбиспитим», — дьитэ. Олус сөптөөбүн этэр. «Хотууй, ол бүтүн байтаһын ынах этин биридэ киллэрдиг дуо?» — ыйытабын. Блдьаана бэйэбин соһуйбуттуу көрөр: «Байтаһын да дьон быһыта бопшудаттан орпот сылаах дии, ол да сүөһү аҕардас этэ дьон, ону хаста кырыныахпыныт? Бу күн былдьаһыгар. Ычча уонна бүгүн тымныыбыт ээ», — дьир. Мин туох дьэхпиний, дьүөгэм айылҕаттан бэриһиннэриитин сөҕө эрэ саныыбын. Кэлин быһа холоон этин мэмээһингэ ыйаан (сорьотун атыылаары быһыылааҕа) барылаабыттара чыыстай этэ 12 лууттан тахса дьибиттэрэ. Буолумуна, улахан байтаһын — эмис ынах. Кизэһэ Ньукуубар кэпсээбитим, иккиэн сөҕөн кэбиспиитим.

Ол кыстаан олодохпунта, сааһыары өссө биир түбэлтэ буолта. «Күрүөлээх» ферматын, ыалын сүөһүлэрэ эмиз биһиги Балаһаннаахпыт күөлүгэр уулуулара. Күөл кытытынаабы оҕоньор хайыаран улам күөл ортотун дьикки ойбонноор буолан испипит. Оҕоньор Сэмэнниэн кириэн саҥа ойбон алларан тахсытытара. Кизэһэ ферматтан кэлэн аһы олонор Ньукуу эппитэ: «Сэмээн, ойбонугун наһаа кизэн гыммыккыт, үтүрүһөн кыра сүөһүнү ууга астахтарына муус анһынан барыһы», — дьитэн. Онно оҕоньорбүт дьохсой түстэ: «Эһиги колхозтар сүрүвэлдээх сүөһүгүтүн барытын биригэ үүрүбүт. Ойбон сыстааххыт, элбэх ойбону алларбаккыт, аҕыах сүөһү туох буолан ойбонго симиллэйт? Сүөһүгүтүн көрөн уулатын ээ уонна ээһин уоллараары ойбонугун көйөн ыраастаан испэккит, биһигини эмиз эһиги курдук ойбону аллаттараары гыммыккыт дии»,

— дьон буолла. Эмээхсин саба саҕарда: «Бу оҕоньор даһаны, киһини да саһаан саҕардыбат буолбут дуу? Сарсын ойбонугун алларан баран сүөһүлэргин бэйэҥ көрөн уулатаар, бу ылаангыга сүөһүлэр мэнээх сылдьан баран, ойбонго биридэ үмүрүһэллэрэ ханна барыай», — дьитэ. «Кырдык, олус кизэн, ити оҕоньор наһаа көйөн кэбистэ, сарсын үлэ кэнниттэн сана ойбон алларылыа», — Сэмэн наһыл баһытык этээт, иниэттэн кэбистэ. Дьэ оҕоньорбүт сиблээтэнэн турбат дуо! «Бу дьон ойбонунан сылтаан бары миһигин мөрөйдөөн бардыгыт дуу? Ити буолабына сарсын ойботтору барытын көйүллүү, кырдыга ойботтору көйөн ыраастаан испэккэ барытын хам тонортуугут. Эбэни хайыардарга тиийдигит, хайа Баахтаахха дуу, Көппөххө дуу ойбоннооргут ыарахан буолаарай?» — дьон турда. Онон кэпэтии бүттэ.

Сарсыныгар оҕоньорбүт кырдык ойбоннору барытын, ол иһигэр колхоз кизннэрин кытта аллартаан, көйүтэлээн таһыста. Биһиги хотон иһинээҕи сүөһүлэритин уулаталыы ыталааппытын кытта, оҕоньорбүт кэлэн далга турар субаннар ааннарын аһыталаан кэбистэ. Эмээхсин, оҕоньор үрдүгэр түстэ: «Күтүр, туох буола сылдьарый?! Сүөһүлэргин ойбонго симиттээри тыннын быһыылаах, кириэн көрөн уулат!» — дьитэ. Оҕоньор кизэһэ кыйахаммыта өссө аһа илик быһыылаах. «Эдьиис, ити байтаһын дьахтааллары курулаан, миһигин сүөһү уулаттарар оҕо онгостубуккун дии, тохтуон ээ!» — өргөйө түстэ. «Чэ, оччовуна хотону ыраастаа, саабы балбаахтаа, сүөһүтэ аһат, соруйан тас сүөһүлэри биригэ ыта-ытабын!» — эмээхсин кини үрдүгэр кутаалаах уогу оттубат дуо.

Оҕоньорбүт тугу эрэ этиһэ-этиһэ, ойбон дьикки сохсолдууйа турда.

Ынахтар, субаннар уулаан кэллилэр. Оҕоньордоох тингэһэ бургунастара кэлбэтэ, оҕоньорбүт да суох. «Бургунаас «Күрүөлээх» сүөһүлэрин кытта барсан, ону оҕоньорбүт экирэтэ барда дуу?» — дэһии буолла. Сэмэн түүн колхозка от тиэйэ барыта, эрдэ бүппүт, «Күрүөлээхтэн» сатыы кэллэ. Блдьаана Сэмэнигэр ас бэлэмни кириэ. Мин хотонум үлэтэ бүтэн дьыэбэ кириэн таҥасты уларыта турдум. Арай таһырдыаттан оҕоньордоох эмээхсин айдаарсыбытынан көтөн түстүлэр.

Эмээхсин ытамныыбыт: «Хаарыан бургунаспын бүөрдээн эрэр этэ, ону сизити! Соруйан сизэри сирэйдэнэн, сүрэхтэнэн-бэлэстэнэн, ойбон алларыахсыт буолбуккун, бу тухары Ньукуу таарыа аллара сылдыбыта», — оҕоньорун мөһөн-этэн умайыктанар. «Алларымына, ыраастаабына, Эбэни хойуордан эрэллэр дьибин буолбат дуо! Байтаһын дьахтааллары харыстаан сүөһү уулаттара ыһыпатабын. Ол мин ойбон алларбар да сөп буолбут киһи, ууга түспүт улахан сүөһүнү хайдах ньылбы тардан ылаахпыныт?»

Күүстээх кийииттээх эмээхсин, үлэлэспэккэ көрө сылдьар инигин, миһигин көлүйэ-көлүйэ олодубун дии?! Сэмэн, чэйдээн баран, атта көлүнэн кэлэн, Блдьаананы кириэн, тыһааһыны хостоон тиэйэн таһаарарыгар, дьыэбэ киллэрэн астаан кэбиһиллэ этэ», — оҕоньорбүт охсурулалар.

Блдьаана Сэмэнигэр ас тарда сылдьан, тохтоон оҕоньору одуулаан тура түстэ. Онтон сөбүлээбэтэбинэ буоларын курдук кытаран хаалла. Сэмэнээх Блдьаана улахан холку дьон этилэр, кыһыра-тымта сылдыалларын олох билбэтэбин. Блдьаана «күүстээх» дииллэрин иһиттэн сөбүлээбэт этэ. Тоготун ким билиэй, өйдөөн ыйыталастаптахпын. Оҕоньор эмиз чэйдэри остуолга олорто. Блдьаана чэй кутуталаан биэрэн баран:

Распоряжение

14.12.2009 N 1506-р

О МЕРАХ ПОЖАРНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ В ПЕРИОД ПРОВЕДЕНИЯ НОВОГОДНИХ ПРАЗДНИКОВ

На основании распоряжения Правительстве Республики Саха (Якутия) N 12-02-р от 07 декабря 2009 г. «О мерах пожарной безопасности в период проведения новогодних праздников», Федерального закона от 06.10.2003 г. N 131-ФЗ «Об общих принципах организации местного самоуправления в Российской Федерации», распоряжения:

1. Главам муниципальных образований поселений:
  - 1.1. Согласовать с органами государственного пожарного надзора места установки новогодних елок;
  - 1.2. В срок 24 декабря 2009 г. привести в исправное состояние наружные источники противопожарного водоснабжения, приспособить автоводозовную технику для выезда на пожары.
  - 1.3. В местах проведения праздничных мероприятий и на объектах тепло- и энергоснабжения в период с 24 декабря 2009 г. по 17 января 2010 г. организовать круглосуточное дежурство из числа членов добровольных пожарных формирований, ответственных лиц и обеспечить наличие и исправность средств обнаружения и тушения пожаров, систем оповещения людей о пожаре, телефонной и радиосвязи.
  - 1.4. В срок до 24 декабря 2009 г. определить специализированные места торговли пиротехническими изделиями.
  - 1.5. Издать распорядительные документы по обеспечению пожарной безопасности в период проведения праздничных мероприятий на территории МО поселений.
2. Всем руководителям предприятий и организаций (независимо от форм собственности):
  - 2.1. Издать распорядительные документы по обеспечению пожарной безопасности в период проведения праздничных мероприятий на подведомственных объектах.
  - 2.2. В местах проведения праздничных мероприятий и на объектах тепло- и энергоснабжения в период с 24 декабря 2009 г. по 17 января 2010 г. обеспечить наличие и исправность средств обнаружения и тушения пожаров, систем оповещения людей о пожаре, телефонной и радиосвязи и организовать круглосуточное дежурство из числа членов добровольных пожарных формирований, ответственных лиц.
  - 2.3. Начальнику управления образования (Дьяконова В.Н.), начальнику управления культуры и духовного развития (Соловьев Н.А.):
    - 3.1. Согласовать с органами государственного пожарного надзора места установки новогодних елок.
    - 3.2. Обеспечить пожарную безопасность подведомственных объектов при проведении праздничных мероприятий.
    - 3.3. Опубликовать данное распоряжение в местной газете «Энсиэли».
    - 3.4. Контроль за исполнением данного распоряжения оставляю за собой.

Глава улуса А. ИЛЬИН

Распоряжение

14.12.2009 N 1507-р

О МЕРАХ ПОЖАРНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ В ПЕРИОД ПРОВЕДЕНИЯ НОВОГОДНИХ ПРАЗДНИКОВ

В целях обеспечения пожарной безопасности в период проведения новогодних праздников, в соответствии с Федеральным законом от 06.10.2003 г. N 131-ФЗ «Об общих принципах организации местного самоуправления в Российской Федерации», Федеральным законом от 21.12.1994 г. N 69-ФЗ «О пожарной безопасности», Правилами пожарной безопасности в Российской Федерации (ППБ 01-03):

1. Руководителям организаций и учреждений:
  - 1.1. Издать распорядительные документы по обеспечению пожарной безопасности в период проведения праздничных мероприятий на подведомственных объектах.
  - 1.2. В местах проведения праздничных мероприятий и на объектах тепло- и энергоснабжения в период с 24 декабря 2009 г. по

Глава улуса А. ИЛЬИН

17 января 2010 г. обеспечить наличие и исправность средств обнаружения и тушения пожаров, систем оповещения людей о пожаре, телефонной или радиосвязи и организовать круглосуточное дежурство из числа членов добровольных пожарных формирований, ответственных лиц.

2. Начальнику управления образования Намского улуса (Дьяконова В.Н.), начальнику управления культуры и духовного развития Намского улуса (Соловьев Н.А.):
  - 2.1. Согласовать с органами государственного пожарного надзора места установки новогодних елок.
  - 2.2. Обеспечить пожарную безопасность подведомственных объектов при проведении праздничных мероприятий.
  - 2.3. Рекомендовать главам муниципальных образований:
    - 3.1. В срок до 24 декабря 2009 г. определить специализированные места торговли пиротехническими изделиями.
    - 3.2. Издать распорядительные документы по обеспечению пожарной безопасности в период проведения праздничных мероприятий в населенных пунктах и объектах.
    - 3.3. В местах проведения праздничных мероприятий и на объектах тепло- и энергоснабжения в период с 24 декабря 2009 г. по 17 января 2010 г. организовать круглосуточное дежурство из числа членов добровольных пожарных формирований, ответственных лиц и обеспечить наличие и исправность средств обнаружения и тушения пожаров, систем оповещения людей о пожаре, телефонной или радиосвязи.
    - 3.4. В срок до 24 декабря 2009 г. привести в исправное состояние наружные источники противопожарного водоснабжения, приспособить автоводозовную технику для выезда на пожары.
    - 3.5. Согласовать с органами государственного пожарного надзора места установки новогодних елок.
  4. ОГПН Намского района (Парников Н.А.), ОПС N 23 Намского района (Колпашиников И.В.):
    - 4.1. В срок до 24 декабря 2009 г. в установленном законодательством порядке организовать и провести проверки мест торговли пиротехническими изделиями по соблюдению требований действующего законодательства Российской Федерации.
    - 4.2. В срок до 24 декабря 2009 г. в установленном законодательством порядке провести проверки противопожарного состояния объектов проведения новогодних праздников.
    - 4.3. При выявлении на объектах нарушений требований пожарной безопасности принять меры в соответствии с требованиями действующего законодательства.
    - 4.4. Руководителям предприятий, организаций принять меры по обеспечению пожарной безопасности на подведомственных объектах в период проведения праздничных мероприятий.
    - 4.5. Заместителю главы улуса по строительству и промышленности Гуляеву Г.В. рассмотреть на заседании Комиссии по предупреждению и ликвидации чрезвычайных ситуаций и обеспечению пожарной безопасности вопрос обеспечения пожарной безопасности улуса в период проведения новогодних праздников.
    - 4.6. Опубликовать настоящее распоряжение в улусной газете «Энсиэли».
    - 4.7. Контроль исполнения настоящего распоряжения оставляю за собой.

Глава улуса А. ИЛЬИН

Распоряжение

14.12.2009 г. N 1508-р

О МЕРАХ ПО ОБЕСПЕЧЕНИЮ НАДЕЖНОЙ И БЕСПЕРЕБОЙНОЙ РАБОТЫ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ ОБЪЕКТОВ НАМСКОГО УЛУСА ВО ВРЕМЯ НОВОГОДНИХ И РОЖДЕСТВЕНСКИХ ПРАЗДНИКОВ 2009/2010 ГОДА

В целях предупреждения возникновения аварий и чрезвычайных ситуаций на сельскохозяйственных объектах, обеспечения режима безопасного и оперативного управления во время новогодних и рождественских праздников, распоряжаюсь:

1. Главам крестьянских хозяйств, руководителям предприятий и организаций агропромышленного комплекса:
  - взять под персональную ответственность организацию надежной и бесперебойной работы сельскохозяйственных объектов

Глава улуса А. ИЛЬИН

«Сэмээн, чэйгин бэйэн кутунаар», — диэт, ханас диэки баран танган таһырдыа табыста.

Ким да аахайбата. Мин «ханна бардабай, «Күрүөлээххэ» Сэмэнин атын көлүөн аҕала бардаа дуу?» — дии санаатым. Мин Ньюкуум кэлэригэр алаады оҥостоору бэлэмни сырыттым. Сэмэнинээх чэйдээн бүтэн, табахты олордунар. Эмээхсин оронугар сытта. Ыһыһыта тыһаҕаһын аһыһыта кырдыаҕас киһини амныраттаҕа буолуо. Саҥа инэ суоҕа, чуумпу. Ол түгүннэ эмискэ, олох омуна суох, балаҕан дьыбыт өрө титиригэр түстэ. Омуна киһи оҥонор: «Бу тугуй?!» — диэт, өрө көтө түстэ. Эмээхсин оронугар олоро биэрдэ. Арай, Сэмэммит эрэ ымытыбакка табахты олорто. Таһыттан Ылдьаана кириэн ханас ааста. Ылдьаана: «Ылдьаана, көрдүгү дуо? Таһырдыа ити ким дьыһыны ырааҕаттыр дуу, хайыһырыт?» — ыйытта. «Суох, көрбөтүм. Арай мин тыһаҕаһы таһааран күөлү үрдүгэр астым», — диэтэ Ылдьаана улахаҥна уурбатахты. «Тоойуом, Ылдьаана, ол бачча ыраах сиргэ соҕоһун аҕаллыг дуо? Сэмэн баран атын көлүөн кэлиэ этэ буоллаҕа дии», — эмээхсин уоскуйан аргыйы сыйыда. «Ийэ, эмиэ ол туохпут сайма-рынай, кыра сүлүһүг, Сэмэн мантан киһэ үлэтэ да угус ини», — Ылдьаанабыт Сэмэнин аһыммыты эгтэ. Бары ыһырысыбыт курдук таһырдыа ойон табыстыбыт, көрдүбүт. Ылдьаанабыт тингэһини муус аныттан ньылбы соһон таһааран, уутун сүүрдэн хаарга булкуйа түһэн баран, биэрэстэттэн ордук сиргэ сүгэн таһааран дьыэ үрдүгэр, күөлү диэки өттүгэр бырахпыт. Ону түһэрэн дьыэҕэ киллэрэн, ириэрэн астааһын түбүгэр Сэмэн оҥонордуун түстүлэр. Ити итинник ааста.

Күн-дьыл сааскытыан истэ. Ол саҕана, саас салгын сиэбэтин, ампаарга кутуйах кирибэтин дьыһууна баран, ампаар үрдүгэр хаарга көмүллээччи. Оҥонор Сэмэнинээх биридэ күнүстэн киһэ этэрин

мууһаан харайаары гыннылар. Сааскы хайтаргыга, сыана үрдээтэҕинэ куоракка атыһылы киллэрэр, ыһыкка уурунар, сиэр эттэрэ син балайда быһыһылаах, икки ыал киһэ.

Быһа алчарыһан ампаартан таһааран мууһаан, хаптаһын устун быанан ампаар үрдүгэр таһаараары эттэрин миһэттэн биир сиргэ мустулар. Хаптаһынарын уурдулар. Сэмэн эти ампаар үрдүгэр хаптаһын устун өтүүнэн соһон ылаары ампаар үрдүгэр табыста. Оҥонор аллараттан эти быалаан, салайан биэриигэ хаалла. Ынах төрөөн эрэр кэмэ этэ. Ылдьаана биһиги хотонтон дьыэҕэ баран иһэрбит. Оҥонор тугу эрэ булукунайар, сыһаастаһар, онтон: «Хотуйаа-даар, кэлэн көмөлөһүң эрэр», — дьин ыһыһан ордоото. Ылдьаанаһын оҥонорго тиийдибит. «Ити эттэри (сүөһү миһэтэ-лэрин) манна чугаһаталаан иһин, мин баайан биэрим, Сэмэн тардан ылан иһиэ», — оҥонор дьаһайар. Ылдьаана мучук гынна: «Биһиги ыксыбыт ээ, ынах ахта турар. Ылдьаана, ол бачча ыраах сиргэ соҕоһун аҕаллыг дуо? Сэмэн баран атын көлүөн кэлиэ этэ буоллаҕа дии», — эмээхсин уоскуйан аргыйы сыйыда. «Ийэ, эмиэ ол туохпут сайма-рынай, кыра сүлүһүг, Сэмэн мантан киһэ үлэтэ да угус ини», — Ылдьаанабыт Сэмэнин аһыммыты эгтэ. Бары ыһырысыбыт курдук таһырдыа ойон табыстыбыт, көрдүбүт. Ылдьаанабыт тингэһини муус аныттан ньылбы соһон таһааран, уутун сүүрдэн хаарга булкуйа түһэн баран, биэрэстэттэн ордук сиргэ сүгэн таһааран дьыэ үрдүгэр, күөлү диэки өттүгэр бырахпыт. Ону түһэрэн дьыэҕэ киллэрэн, ириэрэн астааһын түбүгэр Сэмэн оҥонордуун түстүлэр. Ити итинник ааста.

Күн-дьыл сааскытыан истэ. Ол саҕана, саас салгын сиэбэтин, ампаарга кутуйах кирибэтин дьыһууна баран, ампаар үрдүгэр хаарга көмүллээччи. Оҥонор Сэмэнинээх биридэ күнүстэн киһэ этэрин

туруортум. Өгөр буолан баран, дьыэ ойбоһугар муус уураар оронго муус уураар тыас лиһигирээтэ. Сэмэн таарыһа муус таһаардаҕа дии санаат, муус киллэрэн уулуу оҥоһору таһырдыа табыс. Тахсыбытым Ылдьаана биир илиис мууһу сүгэнэн кэрчиктээн эрэр. «Ылдьаана, ким муус аҕалла?» — ыйыталаһабын. Ылдьаана күлэр: «Манна сытар дии, көрбөтөхпүт быһыһылаах». Онтон дьэ өйдөөн: «Ылдьаана, күөлтөн тугунан таһаардың? Салааскабыт суох дии», — ыйытабын. «Хотуй, омуурума, ити кыра мууһу кыһынан табыстаҕым дии, айдаарыма, сөп дуо, хата, киллэрэн уулаан чэйдэри өрүөххэ», — диір. Муус-пуг кырата суох, биір ат сыарыатыгар 4-5 илиһи эрэ тийээччилэр. Дьыңгэ күөлтөн сүөһүнү сүгэн тахсар киһиэхэ, муус улахан буолуо дуо да, тутарга, сүгүргэ мүлчүркэйэ эһин бэрдэ чаччы.

Эмиэ ол саас этэ. Тингэ ууга түһүбүтүн, Ылдьаанаһын сүөһү уулаһыга бэйэбит сылдыар буолбуттук. Күн уһаан, ылааран киһи бэйэтэ да таһырдыаттан кирибэт кэмэ буолан испитэ. «Күрүөлээххэ» элбэх ыал олооро. Икки улахан дьыһэн дьукаахтаһан Кока (Герасимов) дьин сүүрбэтин саҥа аастыт үрдүк унуохтаах, эт тутан баарадыһан эрэр, тэтиэнэбиргэн оту-маһы тардан көрөр кэмигэр сылдыар уол баара. Ол киһи күн аайы ойонтон тахсар суолбуттар тоһуйан, дьээбэллэр, туппахтаһа сатыыр буолта. Быһыһыта, Ылдьаанаһы кытта күөс холоһуон баарара. Күн аайы хаадыһаан, салгытан сөбүлээбэт буолбут. Мин Ылдьаанаһтан ыйытабын: «Ылдьаана, эн Коканы хамаабат гына бобо тутуон дуо? Ыстааныгар хаары симэн биэриэххэ баара», — диэтим биридэ. Ылдьаана сонньуйар: «Тутарын тутуом, эн хаарда симээр», — диэтэ. Оннук сүбэлэстибит.

Сарсыһыгар чабылһан түһэн сааскы ылааны күн буолта. Ойонтон тахсан истэхпитинэ, уолбут баар, кэлбит. Кэлэ-

во время новогодних и рождественских праздников;

- обеспечить на объектах производства организацию круглосуточного дежурства ответственных работников;
  - организовать наличие запаса кормов (воды) в период новогодних и рождественских праздников;
  - закрепить за объектами производства ответственных лиц, предусмотрев четкую схему оповещения и вызова ответственных работников;
  - создать необходимый запас топлива для бесперебойной выработки тепла и электроэнергии на объектах;
  - принять дополнительные меры по усилению пожарной безопасности и организации четкой связи с пожарными частями улуса;
  - организовать инструктаж работников по противопожарной безопасности и соблюдению трудовой дисциплины.
2. Главам муниципальных образований Намского улуса обеспечить контроль за надежной и бесперебойной работой сельскохозяйственных объектов на территории наслегов.
  3. Редакции газеты «Энсиэли» (Касьянов В.Г.), Намскому филиалу «Нам» НВК «Саха» (Шишкин Г.П.) опубликовать данное распоряжение.
  4. Контроль за исполнением данного распоряжения возложить на начальника управления сельского хозяйства Намского улуса Федорова И.И.

Глава улуса А. ИЛЬИН

Распоряжение

17.12.2009 г. N 1534-р

О ПЕРЕЧНЕ ДОЛЖНОСТЕЙ МУНИЦИПАЛЬНОЙ ГРАЖДАНСКОЙ СЛУЖБЫ МУНИЦИПАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ «НАМСКИЙ УЛУС», ПРИ НАЗНАЧЕНИИ НА КОТОРЫЕ ГРАЖДАНЕ И ПРИ ЗАМЕЩЕНИИ КОТОРЫХ МУНИЦИПАЛЬНЫЕ СЛУЖАЩИЕ ОБЯЗАНЫ ПРЕДСТАВЛЯТЬ СВЕДЕНИЯ О СВОИХ ДОХОДАХ, ОБ ИМУЩЕСТВЕ И ОБЯЗАТЕЛЬСТВАХ ИМУЩЕСТВЕННОГО ХАРАКТЕРА, А ТАКЖЕ СВЕДЕНИЯ О ДОХОДАХ, ОБ ИМУЩЕСТВЕ И ОБЯЗАТЕЛЬСТВАХ ИМУЩЕСТВЕННОГО ХАРАКТЕРА СВОИХ СУПРУГИ (СУПРУГА) И НЕСОВЕРШЕННОЛЕТНИХ ДЕТЕЙ

Во исполнение Указа Президента Российской Федерации от 18 мая 2009 г. N 557 «Об утверждении перечня должностей федеральной государственной службы, при назначении на которые граждане и при замещении которых федеральные государственные служащие обязаны представлять сведения о своих доходах, об имуществе и обязательствах имущественного характера, а также сведения о доходах, об имуществе и обязательствах имущественного характера своих супругов (супруга) и несовершеннолетних детей» и Указа Президента Республики Саха (Якутия) от 22 августа 2009 г. N 1558 «О перечне должностей государственной гражданской службы Республики Саха (Якутия), при назначении на которые граждане и при замещении которых государственные гражданские служащие обязаны представлять сведения о своих доходах, об имуществе и обязательствах имущественного характера, а также сведения о доходах, об имуществе и обязательствах имущественного характера своих супругов (супруга) и несовершеннолетних детей», распоряжаюсь:

1. Определить перечень муниципальных должностей и должностей муниципальной службы муниципального образования «Намский улус», при назначении на которые граждане, при замещении которых муниципальные служащие обязаны представлять сведения о своих доходах, об имуществе и обязательствах имущественного характера, а также сведения о доходах, об имуществе и обязательствах имущественного характера супругов (супруга) и несовершеннолетних детей:

- 1.1. муниципальные должности;
- 1.2. должности муниципальной службы, отнесенные Реестром муниципальных должностей к высшим и главным должностям муниципальной службы.
2. Распоряжение вступает в силу со дня опубликования.
3. Опубликовать распоряжение в улусной газете «Энсиэли».
4. Контроль исполнения распоряжения оставляю за собой.

Глава улуса А. ИЛЬИН

Глава улуса А. ИЛЬИН

ынныры буолла. Нырыһыта суох Ылдьаана ол-бу диэки көрдө, биір сонос хахыйааха тийһин булгу тугаат, быһа эрийэн ылла. Кураанах тиит турарыгар мугун сууралы аста, төбөтүн тосту тутта уонна дьону кытта курбайа турда. Киксибит дьон Тиэхээстээх булгу туппуг маһын кэлэн көрөллөр (биһиги нырыһыларбытынааҕар икки төгүл суон), төбөлөрүн быһа илгистэллэр.

Бүтэһигэр, Жуков аатынан колхоз ыһаары Арыһыайа (Аграфена Федоровна Герасимова-Обутова) мас тардыһытыгар кыайтарбыта дииллэр, ону көрбөтүм, итэрийбэппин. Арыһыай билэр оҕом, биіргэ үлэлээбит, от да охсубут, мин хараҕым ортоугар сиппит оҕо. Кырдык, чаччыра, тэтиэнэх, ол да буоллар Ылдьаанаҕа хантан чугаһай. Уһуоҕа да мин эдэрим эрэ саҕа» (О.Д.: Ол ыһыахха мин баарым, уончалаах уолчаан. Арыһыай тэтиэнэх быһыһылааҕа, мас тардыһан кыайарын көрөрүм. Ол Кыайыгы ыһыаҕа этэ. «Жуков» колхозка Килэчин Сүүрүк ыһырыллан күнү-түүнү быһа оһоһай тыла эппитэ. Арыһыай хас да дьахтары кыайбыта. Тингэһэр Ылдьаанаһы аҕалан олоруттара. «Эмиэ туохпут баһыһытай?» дирир мин эт кулгаахпынан истибитим. Судьуйалар Захаров дьин фельдшер уонна Арыһыай тастын убайа Егор Обутов этилэр. «Маһы мантан тутарыт», — дьин быһаараат, Дьөгүөр судьуйа «чэй» дьин кэбиспитэ. Арыһыай эмискэ тиэрэ түспүтэ, мас киһи илиитигэр баара. Арыһыай кыайбыта. Дьыңгэр, Ылдьаана соһуйан эрэ хаалбыта. «Хайа?» — дьин саҥа алайыһытын аттыларыгар олоор буолан истибитим. Онон ити мас тардыһыта чаччы күөс күрүстэһит буолбатаҕа).

Саҥаһым Ылдьааска кэпсээһин тугу өйдүүрбүнэн суруйдум.

Д.П. ОБУТОВ.
Кириэс-Кытыл,
2004 с. сөтинньи

Понедельник, 28 декабря

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00 Новости
09.05 Малахов +
10.20 Модный приговор
11.20 Контрольная закупка
12.20 Участок
13.20, 04.20 Детективы
14.00 Другие новости
14.20 Понять. Простить
15.20 «Обручальное кольцо»
16.10 Давай поженимся!
17.00 Федеральный судья
18.00 Вечерние Новости
18.20 Криминальные хроники
18.50 Жди меня
19.40 Пусть говорят
20.20 Т/с «Спальный район»
21.00 Время
21.30 Т/с «Дом на Озерной»
22.30 Волна всемирного потока
23.30 Фигурное катание. Чемпионат России. Показательные выступления
00.20 Х/ф «Нечто»
02.00 Х/ф «Толстушки»
03.30 Внутри землетрясения

Вторник, 29 декабря

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00 Новости
09.05 Малахов +
10.20 Модный приговор
11.20 Контрольная закупка
12.20 Участок
13.20, 04.20 Детективы
14.00 Другие новости
14.20 Понять. Простить
15.20 «Обручальное кольцо»
16.10 Давай поженимся!
17.00 Федеральный судья
18.00 Вечерние Новости
18.20 Криминальные хроники
18.50 Т/с «След»
19.40 Пусть говорят
20.20 Т/с «Спальный район»
21.00 Время
21.30 Т/с «Дом на Озерной»
22.30 Праздник живота
23.40 «Мужчина по вызову»

Понедельник, 28 декабря

10.55 Волейбол.
12.45, 15.00, 02.40, 05.05 Вести-спорт
13.00 Зарядка с чемпионом
13.10 Мультфильмы
13.45 Мастер спорта
14.00 Страна спортивная
14.30 Летопись спорта
15.10 Вести-Спорт.
15.20 Хоккей. КХЛ.
17.25 Волейбол.
19.25 Вести-Спорт
19.35 Кудо. Чемпионат мира
22.05 Футбол.
22.35 Вести-Спорт
22.50 Биатлон с Дмитрием Губерниевым
01.20 Профессиональный бокс. Виталий Кличко (Украина) против Кевина Джонсона Бой за звание чемпиона мира в супертяжелом весе по версии WBC
03.05 Неделя спорта
04.10 Самый сильный человек
05.20 Кудо. Чемпионат мира
07.45 Волейбол.
09.35 Летопись спорта
10.10 Волейбол.

Вторник, 29 декабря

12.00 Страна спортивная
12.30 Рыбалка с Радищевским
12.45, 15.00, 05.55 Вести-спорт
13.00 Зарядка с чемпионом
13.10 Мультфильмы
13.45 Мастер спорта
14.00 Неделя спорта
15.15 Хоккей. КХЛ.
17.25 Рыбалка с Радищевским
17.40 Скоростной участок
18.15 Лыжный спорт.
19.35 Вести-Спорт
19.45 Кудо. Чемпионат мира.
21.25 Неделя спорта
22.30 Вести-Спорт
22.45 Хоккей. КХЛ.
01.15 Хоккей. КХЛ. Открытый чемпионат России. «Спартак» (Москва) - «Металлург» (Магнитогорск). Прямая трансляция

01.20 Х/ф «С девяти до пяти»
03.00 Х/ф «Взлет и падение Хайди Фляйсс»

Среда, 30 декабря

09.00, 11.00, 15.00 Новости
09.05 Малахов +
10.20 Модный приговор
11.20 Контрольная закупка
12.10 «Гусарская баллада»
14.00 Другие новости
14.20 Понять. Простить
15.20 «Обручальное кольцо»
16.10, 04.30 Детективы
16.50 Давай поженимся!
18.00 Вечерние Новости
18.20 Пусть говорят. Специальный новогодний выпуск
19.40 Поле чудес
21.00 Время
21.30 «Тариф Новогодний»
23.10 Х/ф «Человек-паук 2»
01.30 Х/ф «На рыбалку!»
03.00 Х/ф «Принцесса льда»

Четверг, 31 декабря

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00 Новости
09.10 Х/ф «Карнавальная ночь-2, или 50 лет спустя»
12.10 Ледниковый период
13.30 Две звезды. Новогодний выпуск
16.10 Х/ф «Иван Васильевич меняет профессию»
17.40 Вечерние Новости
17.50 Х/ф «Ирония судьбы, или С легким паром!»
21.00, 00.00 Оливье-шоу. Новогодняя ночь 2010 на Первом
23.55 Новогоднее обращение Президента Российской Федерации Д.А. Медведева

Пятница, 1 января

06.00 Дискотека 80-х
07.20 «За двумя зайцами»
09.00, 12.00 Новости
09.05 Х/ф «Ирония судьбы, или С легким паром!»
12.10 Смак. Новогодний выпуск
12.40 М/ф «Мадагаскар: Побег в Африку»
14.20 Легендарное кино в цвете. «Золушка»
15.40 Х/ф «Кавказская пленница, или Новые приключения Шурика»
17.00 Церемония вручения

03.45 Вести-Спорт
04.05 Футбол России
05.10 Самый сильный человек
06.05 Скоростной участок
06.40 Кудо. Чемпионат мира. Трансляция из Японии
08.20 Хоккей. КХЛ. Открытый чемпионат России. «Салават Юлаев» (Уфа) - «Авангард» (Омская область)

Среда, 30 декабря

10.45 Волейбол. Кубок России. Женщины. «Финал 4-х». Матч за 3-е место
12.45, 15.00, 06.05 Вести-спорт
13.00 Зарядка с чемпионом
13.10 Мультфильмы
13.45 Мастер спорта
14.00 Футбол России
15.15 Хоккей. КХЛ. Открытый чемпионат России. «Спартак» (Москва) - «Металлург» (Магнитогорск)
17.20 Золотой пьедестал
19.10 Вести-Спорт
19.25 Золотой пьедестал
21.30 Футбол России
22.35 Вести-Спорт
22.50 Хоккей России
23.55 Волейбол. Чемпионат России. Мужчины. «Локомотив - Белогорье» (Белгород) - «Динамо - Янтарь» (Калининград). Прямая трансляция
01.50 Золотой пьедестал
03.55 Вести-Спорт
04.15 Лыжный спорт. «Спринт в «Московских Альпах»
05.35 Точка отрыва
06.20 Волейбол. Чемпионат России. Мужчины. «Локомотив - Белогорье» (Белгород) - «Динамо - Янтарь» (Калининград)
08.05 Страна спортивная
08.40 Золотой пьедестал

Четверг, 31 декабря

10.45 Волейбол. Кубок России. Женщины. «Финал 4-х». Финал
12.45, 15.00 Вести-спорт
13.00 Точка отрыва
13.25 Скоростной участок
14.00 Хоккей России
15.15 Волейбол. Чемпионат России. Мужчины. «Локомотив - Белогорье» (Белгород) - «Динамо - Янтарь» (Калининград)

народной премии «Золотой граммофон»
18.00 Вечерние Новости
18.10 Церемония вручения народной премии «Золотой граммофон». Продолжение
20.00 Х/ф «Ирония судьбы. Продолжение»
21.50 Большая разница. Новогодний выпуск
23.30 «Солдаты неудачи»
01.10 Х/ф «Как выйти замуж за миллионера»
02.40 Х/ф «Длинноногий папочка»
04.40 Детективы

Суббота, 2 января

05.40, 06.10 Х/ф «Потерпевшие кораблекрушение»
06.00, 10.00, 12.00 Новости
07.10 Х/ф «Чингачгук-Большой змей»
08.40 «Уснувший пассажир»
10.10 Х/ф «Бедная Саша»
12.10 Смак
12.50 Х/ф «Один дома»
14.40 Старые песни о главном. Новогодний концерт в Кремле
17.20 Новогодний концерт Михаила Задорнова
18.40 Х/ф «Красотка»
21.00 Время
21.15 «Крепкий орешек 4»
23.40 Х/ф «Знакомство с родителями»
01.40 «Зуд седьмого года»
03.20 Х/ф «Первый выстрел»

Воскресенье, 3 января

05.10, 06.10 Х/ф «Как Гринч украл Рождество»
06.00, 10.00, 12.00 Новости
06.50 Х/ф «След Сокола»
08.40 «Давай поженимся»
10.10 Х/ф «Операция «С новым годом!»
12.10 Смак
12.50 Х/ф «Один дома-2»
14.50 М/ф «Кунг-фу Панда»
16.50 Большие гонки
18.10 Минута славы. Новогодний гала-концерт
21.00 Время
21.15 Х/ф «Человек-паук 3»
23.40 Х/ф «Знакомство с Факерами»
01.40 Х/ф «Давай займемся любовью»
03.40 Х/ф «Остров»
05.30 Детективы

16.55 «Золотые мгновения «Спорта». Гандбол. Чемпионат мира. Женщины. 1/2 финала. Россия - Норвегия
18.30 Вести-Спорт
18.40 Золотой пьедестал
20.20 «Золотые мгновения «Спорта». Гандбол. Чемпионат мира. Женщины. Финал. Россия - Франция
21.55 «Золотые мгновения «Спорта». Биатлон. Чемпионат мира. Женщины
23.40 Вести-Спорт
23.50 «Золотые мгновения «Спорта». Биатлон. Чемпионат мира. Масс-старт. Женщины
00.55 «Золотые мгновения «Спорта». Хоккей. Чемпионат мира. 1/2 финала. Россия - США
03.00 Вести-Спорт
03.15 «Золотые мгновения «Спорта». Хоккей. Чемпионат мира. Финал. Россия - Канада
05.55 Новогоднее обращение Президента Российской Федерации Д.А. Медведева
06.00 Моя планета
09.20 Золотой пьедестал

Пятница, 1 января

11.00 Волейбол. «Матч звезд». Женщины. Трансляция из Омска
12.45 Лыжный спорт. «Спринт в «Московских Альпах»
14.00 Фигурное катание. «Будущее стартует здесь!»
15.50 «Золотые мгновения «Спорта». Биатлон. Чемпионат мира. Женщины
17.25 «Золотые мгновения «Спорта». Биатлон. Чемпионат мира. Масс-старт. Женщины
18.25 «Золотые мгновения «Спорта». Хоккей. Чемпионат мира. 1/2 финала. Россия - США
20.20 «Золотые мгновения «Спорта». Хоккей. Чемпионат мира. Финал. Россия - Канада
22.45 Рыбалка с Радищевским
23.00 Профессиональный бокс. Виталий Кличко (Украина) против Кевина Джонсона Бой за звание чемпиона мира в супертяжелом весе по версии WBC
00.15 «Битва чемпионов». Международная матчевая

Понедельник, 28 декабря

05.00 Доброе утро, Россия!
09.05 Наша Феличита
10.00 Т/с «Улицы разбитых фонарей»
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести
11.30, 14.30, 17.30, 20.30 Местное время. Вести-Москва
11.50 Т/с «Тайны следствия»
12.45 Т/с «Две стороны одной Анны»
13.40, 16.50, 17.50 Вести. Дежурная часть
14.50 Т/с «Семнадцать мгновений весны»
15.50 Суд идет
18.00 Т/с «Однажды будет любовь»
19.00 Т/с «Кармелита. Цыганская страсть»
20.50 Спокойной ночи, малыши!
21.00 Т/с «Сваты»
23.00 Мой серебряный шар. Зоя Федорова
00.00 Вести+
00.20 Х/ф «Волшебная сила»

Вторник, 29 декабря

05.00 Доброе утро, Россия!
09.05 Пугачева, Распутина... Все звезды Дербенева
10.00 Т/с «Улицы разбитых фонарей»
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести
11.30, 14.30, 17.30, 20.30 Местное время. Вести-Москва
11.50 Т/с «Тайны следствия»
12.45 Т/с «Две стороны одной Анны»
13.40, 16.50, 17.50 Вести. Дежурная часть
14.50 Т/с «Семнадцать мгновений весны»
15.50 Суд идет
18.00 Т/с «Однажды будет любовь»
19.00 Т/с «Кармелита. Цыганская страсть»
20.50 Спокойной ночи, малыши!
21.00 Т/с «Сваты»

28 декабря, понедельник

6:15 «Ырыа үөскүүр ыланары...» Данил Санников (ТВ «Бэрдьигэс») (по г.Якутску)
6:50 Утренняя зарядка (по спутниковой системе распространения)
7:00 «Новый день»
7:30 «Геван»: Омакта аһанит!
8:00 «Саха Сирэ»
8:15 «Түбүктэр, түмүктэр» («Бэрдьигэс» филиала)
8:45 «Күнчээн»: Айыы обото
9:00 «Якутия»
9:15 «Федерация»
9:30 «Мэнгэ спорт» аһабас эфир
20:30 «Саха Сирэ — Якутия»
21:05 «Сага ырыа»
21:30 «Сарыал»: Новое в якутской музыке. (по спутниковой системе распространения)
22:00 «Арчылаан обонньор». Сага дьыллаабы харыйа туһунан номох

29 декабря, вторник

6:30 «Достойная смена поколений» (ТРК «Алмазный край») (по г.Якутску)
6:50 Утренняя зарядка (по спутниковой системе распространения)
7:00 «Новый день»
7:30 «Хотугу сулус»: Эдэр корреспондент дневнигэ
8:00 «Саха Сирэ»
8:15 «Холумтан» («Заполярье» ТВ)
8:45 «Күнчээн»: Ымыычанаан
9:00 «Якутия»
9:15 «Бизнес-формула»
9:30 «Дойдум Лэзгим ахтылгана» («Амма» ТВ)
20:15 «Реальный шаг»
20:30 «Саха Сирэ — Якутия»

23.00 Ландыши для королевы. Гелена Великанова
00.00 Вести+
00.20 Х/ф «Крупногабаритные»
02.05 Х/ф «Черное рождество»

Среда, 30 декабря

05.00 Доброе утро, Россия!
09.05 Её ледовое Величество. Елена Чайковская
10.00 Т/с «Улицы разбитых фонарей»
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести
11.30, 14.30, 17.30, 20.30 Местное время. Вести-Москва
11.50 Х/ф «Святое дело»
14.50 Лучшие годы нашей жизни
16.50, 17.50 Вести. Дежурная часть
18.00 Т/с «Однажды будет любовь»
19.00 Т/с «Кармелита. Цыганская страсть»
20.50 Спокойной ночи, малыши!
21.00 Х/ф «Мой»
00.50 Х/ф «Зигзаг удачи»

Четверг, 31 декабря

06.00 Х/ф «Добрая подружка для всех»
07.50 Мультфильмы
08.40 Х/ф «Карнавальная ночь»
10.20 Х/ф «Морозко»
11.50 Лучшие песни - 2009
14.00 Вести
14.20 Х/ф «Гарри Поттер и орден Феникса»
16.50 Х/ф «Джентльмены удачи»
18.20 Х/ф «Бриллиантовая рука»
19.55 Х/ф «Золотой ключик»
21.40 Новогодний парад звезд
23.55 Новогоднее обращение Президента Российской Федерации Д.А. Медведева
00.00 Новогодний голубой огонек - 2010
03.10 Большая новогодняя дискотека

Пятница, 1 января

05.45 Х/ф «Чародеи»
08.15 Х/ф «Не может быть!»
09.50 Х/ф «Варвара-краса, длинная коса»
11.20, 14.10 Х/ф «Доярка из Хацапетовки»
14.00 Вести

21:05 «Сага ырыа»
21:30 «Байанай»
22:00 «Якутия лицом к миру»
22:30 «Вестник 01»
22:45 «Хаарыаннаах күөх харыйачаан» көрдөөх киинэ («Нам» ТВ)

30 декабря, среда

6:10 «Дьолу түөскэр көтөхпүккүн...». «Ай-тал» бөлөх (ТВ «Хотун Бүлүү») (по г.Якутску)
6:50 Утренняя зарядка (по спутниковой системе распространения)
7:00 «Новый день»
7:30 «Искатели Якутии»: В погоне за временем...
8:00 «Саха Сирэ»
8:15 «Как мы живем» (ТВ «Ленск»)
8:45 «Күнчээн»: Күлүмэн. Тэттик киинэ
9:00 «Якутия»
9:15 «Правоведь»
9:45 «Ытык сир кэхтибэт кэскилэ»
20:30 «Саха Сирэ — Якутия»
21:05 «Сага ырыа»
21:30 «Аал-луук мас» (по спутниковой системе распространения)
22:00 «Ойбон» тэттик киинэ («Амма» ТВ)

31 декабря, четверг

5:25 «Встречь солнцу» (ТВ «Спектр») (по г.Якутску)
6:50 Утренняя зарядка (по спутниковой системе распространения)
7:00 «Новый день»
7:10 «Полярная звезда»: Новогодний серпантин»
7:40 «Күнчээн»: Сага дьыл сулуһа
17:55 «Тарбаахатын астыаха»: Айталига Адамова»
18:25 «Көөчөөн көрө»: көрдөөх киинэ премьерата»
19:25 «Харах далайгар»: Саргылаах сага дьылынан!»
20:30 «Саха Сирэ - Якутия»
21:35 «Сага дьылы-добротторбутунаан...»
22:45 «Поздравления из Москвы»
23:15 «Новогодний экспресс-2010» I ч.
23:45 «Республика Саха

14.30 Х/ф «Операция «Ы» и другие приключения Шурика»
16.10 Песня года. Часть первая
19.00 Юмор года. Часть первая
21.00 Кто хочет стать Максимом Галкиным
21.45 Х/ф «Стиляги»
00.05 Х/ф «На море!»
01.45 Х/ф «Новогодняя засада»
03.25 Х/ф «Артур»

Суббота, 2 января

05.10 М/ф «Снежная королева»
06.10 Х/ф «О бедном гусаре замолвите слово»
09.00 Субботник. Новогодний выпуск
09.40 Х/ф «Чарли и шоколадная фабрика»
11.40 Х/ф «Самогонщики» и «Пес Барбос и необычный кросс»
12.10 Х/ф «Операция «Ы» и другие приключения Шурика»
13.50, 14.10 Х/ф «Девчата»
14.00 Вести
15.45 Песня года. Часть вторая
18.50 Юмор года. Часть вторая
21.00 Кто хочет стать Максимом Галкиным
21.45 Х/ф «Обитаемый остров»
00.05 Х/ф «Реальный папа»
01.50 Х/ф «Тупой и еще тупее»

Воскресенье, 3 января

05.40 Мультфильмы
06.20 Х/ф «Ищите женщину»
08.55 Городок
09.25 М/ф «Джек из джунглей»
10.40 Х/ф «Девчата»
12.20 Х/ф «Властелин колец: Братство кольца»
14.00, 20.00 Вести
14.10 Х/ф «Властелин колец: Братство кольца». Продолжение
15.40 Смеяться разрешается
17.25, 20.15 Т/с «Крем»
21.00 Кто хочет стать Максимом Галкиным
21.50 Х/ф «Обитаемый остров. Схватка»
23.50 Х/ф «Мистер и миссис Смит»
01.55 Х/ф «Истивские ведьмы»

(Якутия). Год 2009»
23:50 Новогоднее обращение Президента РС(Я) В.А. Штырова
23:55 Новогоднее обращение Президента РФ Д.А. Медведева
0:00 «Новогодний экспресс-2010» II ч.»

1 января, пятница

16:50 «Геван»: С новым годом!»
17:20 «Эйгэ»: Ыччат сылын түмүктээн («Маарыкчаан» ТВ)
17:50 «Күнчээн»: мультипликационный киинэ
18:05 «Тарбаахатын астыаха»: Ангелина Ильина»
18:35 «Якутия лицом к миру»
19:05 «Новый взгляд в будущее. «Туймаада-нефть»
19:20 «Сага ырыа»
19:50 «Кыһын тымныы эрзэри, дьоллоох дьонго ичигэс» уус-уран киинэ
21:15 Концерт

2 января, суббота

17:15 «Ааспыт олох кэрчиктэрэ»
17:45 «Тарбаахатын астыаха»: Юрий Баишев»
18:15 «Истинг илдьит»
19:00 «Елки нашего детства»
19:45 «Реальный шаг»
20:00 «Сардаана»
20:35 «ТВ-спорт»: Абсолютный чемпионат республики по мас-рестлингу I ч. (по спутниковой системе распространения)
21:40 «Сага ырыа»
22:10 «Көөчөөн көрө»: «Суха мээрэй»
23:05 Концерт

3 января, воскресенье

17:15 «Полярная звезда» телевизионный конкурс I тур»
18:00 «Истинг илдьит»
18:20 «Тарбаахатын астыаха»: Альбина Дегтярева»
18:50 «Уруу алгыһа»
19:05 «ТВ-спорт»: Абсолютный чемпионат республики по мас-рестлингу II ч.»
20:10 «Сага ырыа»
20:40 «Бриллиантовый теле-нок» премьеры фильма
21:50 Концерт

ПРОГРАММА**НОВОГОДНИХ МЕРОПРИЯТИЙ МКДУ****«Центр досуга «Тусулагэ» МО
«Хамагаттин наслег» с 31****декабря 2009 г.****по 16 января 2010 г.**

31 декабря, 2009 г. (четверг). Начало — 19 ч. Сказка-Хаос «Волшебство, торжество-братство!». Новогодняя Акция! Для первых 100 гостей! Каждый 10 — вход бесплатный! Каждому 20 — подарок!

Работает кафе с 20 ч.-23 ч. С 01 ч. Дискотека «Star night». Вход с 19.00-24.00 — 100 руб. Вход с 01.00 ч.-05.00 ч. — 100 руб.

1 января, 2010 г. (пятница). Начало — 19 ч.

* Вручение премии «Человек Года»

* Разыгрывается новогодняя лотерея «В ногу со временем». Супер приз-ноутбук, все призы — для информационных технологий (цена лотерейного билета — 150 руб.).

* Работает КАФЕ.

* Первая новогодняя ДИСКОТЕКА. Вход — 100 руб. Тохсунньу 2 күнэ, 2010 (суббота). Сафаланар — 19 ч. Бу дьоро киэһэ биһиэхэ, Хамагатта эрэ, «ӨРӨГӨЙ» концертнай программаны ылдыгыттылар: сахалыы санаатын сайа этэр, саха биллэр ырыаһыта Аскалон Павлов, Луиза Павлова уонна Василий Слепцов.

* Сулустардыын умнуллубат ДИСКОТЕКА.

* Улэлиир КАФЕ. Кирири — 150 солк.

3 января, 2010 г. (воскресенье). Начало — 11 ч.

Приглашаем наших малышей на детский УТРЕННИК. Вас ждут Дед Мороз и Снегурочка. Вход — 50 руб.

4 января, 2010 г. (понедельник). Начало — 19 ч.

Новый проект Нового года! Новогодний песенный фейерверк «Спой со мной, спойте с нами». В этот вечер для вас поют руководители организаций и певцы нашего наслега. Новые дуэты, новые имена, новые звезды!

* Работает КАФЕ.

* Незабываемая дискотека. Вход — 100 руб.

Тохсунньу 5 к., 2010 с. (вторник). Сафаланар — 17 ч. «Сынныаһың, күүстээх үлэ кэнниттэн» улуус тыа хаһаайыстыбатын үлэһиттэрин бырааһынныктааһы көрсүһүүлэрэ.

* «Сага сүл кэлбит үөрүүтүгэр» Хамагатта нэһилиэгин ыллыыр талааннаахтарын, «Ретро-Данс» үңкүү бөлөүгүн кыттыылаах КОНЦЕРТ.

* Оонньоолулар лотерея. Сүрүн бириис — Кытайга путевка сертификата (лотерея биллэтэ — 100 солк.).

* Дискотека. Кирири — 100 руб.

6 января, 2010 г. (среда). Начало — 18 ч.

Рождественский вечер для гостей и жителей улуса «Достояние наших новогодних представлений».

* Традиционный повтор лучших новогодних номеров.

* Дискотека «Ночь накануне рождества».

* Работает КАФЕ. Вход — 200 руб.

7 января, 2010 г. (четверг). Начало — 18 ч.

Приглашаем на Party-шоу «Рождественский уик-энд».

Вечер для старшеклассников (9-11 кл.), студентов и молодежи улуса.

PS: В программе: Скил-Кэскил Баишев, Наташа Корева, «9 нота», Женя Колесов, модельное агентство «Витаи», «Южная долина» и другие... Вход — 150 руб.

8 января, 2010 г. (пятница). Начало — 16 ч.

Новогодний вечер для общности. Встречаются женсоветы и советы отцов Намского улуса. Вход — 100 руб.

9 января, 2010 г. (суббота). Начало — 19 ч.

Первый конкурс Года. Приглашаем на улусный конкурс «Энсиэли ырыаһыт ыччата»

— конкурсе исполнителей эстрадной песни. Дискотека. Вход — 100 руб.

Тохсунньу 12 к., 2010 с. (вторник). Сафаланар — 14 ч.

Сага дьыллааһы көргө-нарга ыңгырабыт ытык дьоммутун, нэһилиэкпит кырдыаһастарын. Кирири — 50 солк.

14 января, 2010 г. (четверг). Начало — 19 ч.

Году чителя посвящается. Презентация компакт-диска «Учитель-творец прекрасного». В компакт-диск вошли песни, стихи, фольклор в исполнении талантливых учителей с. Хамагатта. Дискотека-ностальжи. Вход — 100 руб.

Тохсунньу 15 к., 2010 с. (бэатинэ). Сафаланар — 19 ч. Республикааһы «Арчылаана» билсиһи кулууба Сага 2010 сылы көрсө сүл бастакы Суорумньу киэһэтин ытыр.

Кыттыны ылааллар: Горнай, Уус-Алдан, Мэнгэ-Хангалас, Чурапчы улустара уонна Дьокуускай куорат.

* Ностальжи алыптаах киэһэтэ.

* Улэлиир кафе. Кирири — 250 солк.

16 января, 2010 г. (суббота). Начало — 21 ч.

* Новый год как улыбка, как видение сна... Прощай, вечно зеленая, стройная, красивая Елка!

* Дискотека всех, всех времен. Вход — 100 руб.

ГРАФИК РАБОТЫ БАНИ**п. 1 Хомустах:**

Четверг	24 декабря	женщины
Пятница	25 декабря	мужчины
Суббота	26 декабря	женщины
Воскресенье	27 декабря	мужчины
Понедельник	28 декабря	женщины
Вторник	29 декабря	мужчины
Среда	30 декабря	женщины

Часы работы: с 12 ч. до 19 ч.

Поздравляем всех с завершением Года молодежи и началом года учителя! Приглашаем посетить выставку работ студентов и преподавателей Намского педагогического колледжа технологии и дизайна им. И.Е. Винокурова «Школа. Учитель. Искусство» в выставочном зале здания Комдрагмет в г. Якутске с 17 декабря 2009 г. по 14 января 2010 г.

Касса работает с 10.00 ч. до 18.00 ч. Выходной: суббота, воскресенье.

Тел. 33-52-79

**УВАЖАЕМЫЕ
ЖИТЕЛИ НАМСКОГО
УЛУСА!**

С наступающим Новым годом! Официальный представитель МПЦ «Скиф» ООО «Гранд+» предлагает широкий ассортимент колбасной продукции и мясных полуфабрикатов по ценам производителя. По оптовым ценам пиво «Балтика». Российское шампанское к праздничному столу по 99 руб. У нас самые низкие цены.

Администрация ООО «Гранд+»

Гриша поздравляет всех жителей и гостей долины Энсиэли с наступающим Новым годом и приглашает вас всех приобрести подарки себе и своим близким в магазине «Электра». Купившим свыше 2010 руб. — СКИД-КА, а также новое поступление сотовых телефонов более 70 моделей без % прием платежей.

Порадуйте себя и своих близких отличным подарком к Новому году от магазина «Электра». Счастливого Нового года и Рождества.

Коллектив вновь открывшегося магазина «Аартык-одежда» села 1 Хомустах Намского улуса поздравляет всех жителей улуса с Новым годом и приглашает посетить наш магазин.

В продаже: одежда, текстиль из Москвы, Новосибирска, КНР по цене ниже рыночных, в т.ч. вечерние платья, штормы, покрывала.

Тел. 25-3-63

Распоряжение

18.12.2009 N 1551-р

**О ТАРИФАХ НА КОММУНАЛЬНЫЕ УСЛУГИ ДЛЯ НАСЕЛЕНИЯ ПО
НАМСКОМУ УЛУСУ
НА 2010 ГОД**

Во исполнения постановления ГКЦ-РЭК РС(Я) N 93/51 от 08 декабря 2009 года «Об установлении предельных максимальных индексов изменения размера платы граждан за жилое помещение и предельных максимальных индексов изменения размера платы граждан за коммунальные услуги по муниципальным образованиям РС(Я) на 2010 год» распоряжаюсь:

1. Утвердить по Намскому улусу на 2010 год тарифы на коммунальные услуги для населения согласно приложения N 1 и N 2.

2. Намскому филиалу «Коммунтепосбыт» ГУП ЖКХ РС(Я) (Николаева Е.И.) произвести расчет сумм оплаты на коммунальные услуги на 2010 год по приложениям N 1 и N 2.

3. Опубликовать настоящее распоряжение в средствах массовой информации.

4. Контроль исполнения настоящего распоряжения возложить на заместителя главы по экономике и финансам Петрову Л.Н.

Глава улуса А. ИЛЬИН

Приложение N 1**к распоряжению главы улуса 18.12.2009 N 1551-р
ТАРИФЫ НА КОММУНАЛЬНЫЕ УСЛУГИ НА 2010 ГОД ПО
НАМСКОМУ УЛУСУ**

N	Виды услуг	ед. изм.	Тариф, руб в месяц с НДС 20,09
1	Центральное отопление квартир, домов ЖСК и домов индивидуальных владельцев	кв.м	20,09
2	Горячая вода	куб.м	46,40
4	Холодная вода	куб.м	32,00
5	Канализация	куб.м	14,00

Приложение N 2**к распоряжению главы улуса 18.12.2009 N 1551-р
ТАРИФЫ НА КОММУНАЛЬНЫЕ УСЛУГИ НА 2010 ГОД ПО
НАМСКОМУ УЛУСУ**

N	Виды услуг	ед. изм.	Т а р и ф, руб. с НДС
1	Центральное отопление бань, гаражей индивидуальных владельцев, а также ГСК индивидуальных владельцев: — с. Намцы — наследные	за 1 Гкал	2162,76 3240,28
2	Теплоэнергия на нужды личного подсобного хозяйства и для нужд индивидуальной трудовой деятельности (хлеба, теплицы, мастерские и т.д.) — с. Намцы — наследные	за 1 Гкал	2162,76 3240,28

БИЛЛЭРИИЛЭР РЕКЛАМА**СПЕШИТЕ! СПЕШИТЕ! СПЕШИТЕ!**

В магазине «Радуга» новое поступление. К Вашему вниманию широкий выбор детской одежды, товаров и игрушек от ведущих фирм России и Турции.

Магазин работает в предпраздничные дни без выходных. Добро пожаловать в «Радугу»!

ОАО ЛК «Туймаада-Лизинг» реализует тракторы «Синтай-220» российского производства от 121769 руб., снегоходы «Буран» от 164668 руб., возможно кредитование ч/з «Россельхозбанк» с. Намцы, ул. Советская, 15, тел. 42-7-65

Ньидьили (Кэбээйи) сиботун атыгылыбыт. Сьаната — 80 солк. 15 киилэттэн босхо илдээн биэрэбит.

Билсэр тел. 26-2-43, 89248639990

Дьэз куортамныбын.

Тел. 8914227025

Извещение № 1

от 26 декабря 2009 года
О размещении муниципального заказа на поставку лекарственных средств для бесплатного обеспечения отдельных категорий населения МО «Намский улус» на 2010 год

Способ размещения муниципального заказа: открытый аукцион

Наименование заказчика: Муниципальное учреждение здравоохранения «Намская ЦРБ»
Почтовый адрес: 678380 РФ РС (Я) Намский улус с. Намцы ул. Ст. Платонова, 10, 8 (41162) 41-1-67, 42-3-32, факс: 8 (41162) 41-7-01, 41-9-60

Сайт Министерства экономического развития РС (Я): www.goszakazyakutia.ru

Предмет открытого аукциона:
Лот №1 Средства, применяемые для лечения различных инфекций.

Лот №2 Желудочно-кишечные средства

Лот №3 Средства, влияющие на сердечно-сосудистую систему, на сахарный диабет

Количество поставляемого товара указано в технической части аукционной документации

Место поставки товара: Отдельным категориям граждан Намского улуса

с. Намцы Намского улуса РС(Я)

Начальная (максимальная) цена контракта (цена лота), в рублях:

Лот №1 5 544 682,4 (пять миллионов пятьсот сорок четыре тысячи шестьсот восемьдесят два) рублей 40 копеек.

Лот №2 1 615 926 (один миллион шестьсот пятнадцать тысяч девятьсот двадцать шесть) рублей 00 копеек.

Лот №3 1 839 391 (один миллион восемьсот тридцать девять тысяч триста девяносто один) рубль 60 копеек.

Преимущества, предоставляемые учреждениям УИС и организациям инвалидов, не предусмотрены.

Срок, место и порядок предоставления документации об аукционе: с 27 декабря 2009 г. по 18 января 2010 года до 15:00 ч. По заявке документацию можно получить по адресу: Республика Саха (Якутия), 678380 РФ РС (Я) Намский улус с. Намцы ул. Октябрьская, 1 телефон (41162) 41-952, факс (41162) 41-5-68 каб 307

Размер обеспечения заявки: 5% от начальной (максимальной) цены лота

Порядок, сроки, реквизиты расчетного счета для внесения денежных средств в качестве обеспечения заявки указаны в информационной карте аукционной документации.

Рассмотрение: с 18 января в 15:00 до 26 января 2010 г.

В случае направления документации об аукционе по почте, организатор торгов не несет ответственность за утерю или вручение с опозданием документации об аукционе. Документация об аукционе может быть получена с сайта Министерства экономического развития Республики Саха (Якутия)

Место проведения открытого аукциона: РФ, 678380 Республика Саха (Якутия), Намский улус с. Намцы ул. Октябрьская, 1 телефон (41162) 41-9-52 факс (41162) 41-5-68

Дата и время проведения открытого аукциона: 28 января 2010 года 15 час. 00 мин. (время местное).

**VIII сессия депутатов второго созыва Партизанского наслежного Совета Намского улуса
Республики Саха (Якутия)****РЕШЕНИЕ N 71**

с. Партизан 22.12.2009.

На основании Федерального закона «Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие и референдуме граждан РФ» и Закона Республики Саха (Якутия) «О муниципальных выборах в Республике Саха (Якутия)» от 11.07.2007 ЗН 970-III наслежный Совет МО «Партизанский наслег» решил:

1. Назначить проведение выборов депутатов представительного органа муниципального образования «Партизанский наслег» на 14.03.2010.

2. Опубликовать настоящее решение в средствах массовой информации.

3. Настоящее решение вступает в силу со дня подписания.

Председатель наслежного Совета В.Г. Алексеев

**Наслежный Совет депутатов муниципального образования «Хатырыкский наслег» Намского улуса
Республики Саха (Якутия)****РЕШЕНИЕ N 26-2****XXVI сессия наслежного Совета депутатов****МО «Хатырыкский наслег»**

от 23 декабря 2009 г.с. Хатырык

О НАЗНАЧЕНИИ ВЫБОРОВ ДЕПУТАТОВ МО «ХАТЫРЫКСКИЙ НАСЛЕГ» НАМСКОГО УЛУСА

На основании Федерального Закона «Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме РФ», Закона РС(Я) «О муниципальных выборах в Республике Саха (Якутия)» и Устава МО «Хатырыкский наслег» наслежный Совет депутатов МО «Хатырыкский наслег» РЕШИЛ:

1. Назначить выборы депутатов наслежного Совета МО «Хатырыкский наслег» на 14 марта 2010 года.

2. Настоящее решение опубликовать в газете «Энсиэли».

Председатель наслежного Совета депутатов МО «Хатырыкский наслег» А.М. ПИНИГИН

Убаастабыллаах коллегабытын МАРИЯ СЕМЕ-
НОВНАНЫ 50 сааһын туолар кэрэ-бэлиэ үбүлүөйүнөн — Айыы сиригэр үктэммит алгыстаах күнүнөн ис сүрэх-
пититтэн үөрэн-көтөн туран, сахалыы айхаллыбыт,
ураанхайды уруйдуубут!

Эн иитээччи быһыытын үтүө санааһын салай-
таран, ийэли сайаҕас сыһыаннан көмөлөһөн, хайа
да түбэлтэвэ сүбэлээн-амалаан биэрэбин.

Күндү Мария Семеновна! Баарабыт Эийэхэ оҕо-
лорун, сиэнэрин, аймахтарын, чугас дьонун тапталла-
рыгар, истин-иһирэх сыһыаннарыгар уйдаран өссө
даҕаны уһуннук үлэли-хамсыы сылдыаргар! Кырдыы
кыттыспатын, ыарыы баялласпатын, дыол-саргы эрэ
тосхойдун, эдэрдии эрчимин убаарабатын, баҕа санаан
барыта туолуохтун!

Эвэрдэни кытта Намнаагы педагогической
колледж коллектива

Күндү дьүөгэбитин ЕКАТЕРИНА ИЛЬНИЧНА
МАРКОВНА, Российской Федерация үтүөлэх ме-
ханизаторын, Саха сириттэн соҕотох Бүтүн Союзтаабы
«Паша Ангелина» аатынан «Трудовая Слава» бири-
инигэр дыахтар-механизатордарын күрэхтэниилэрин
кыайылааһын, үлэ ветеранын, РСФСР тыа хаһаай-
стыбатын үтүөлэх үлэтин, Дальней Востокка ме-
ханизатордар күрэхтэниилэрин кыайылааһын, Со-
ветский Союз ВДНХ үрүн көмүс мэтээлин хаһаайка-
тын, үгүс күрэхтэниилэр, Саха сиригэр да, Нам улууһун
да чемпионаттарын кыайылааһын 60 сааһын туолар
өрөгөйдөөх үбүлүөйүнөн итиитик-истинник эвэрдэли-
бит!

Дьонум-сэргэм, довтолорум туһа диэн куруук
көмөлөһө, күүскүн, санааһын ууран сүбө-ама буола
сылдыаргар ис сүрөхтөн махтал тылларын этэбит. Ба-
рабын чэгиэн-чэбдик буоларгар, нус-хас олобу, бөвөх
санааны, чаҕылхай күннэх куруук ыраас халлааны.
Оҕолорун, сиэнэрин, довтолорун итии тапталлары-
гар бигэнэн уһун, дьоллоох ологу оҕолорго!

Обо эрдэхтэн дьүөгэлэрин, биһиргэ
үөрэммитэрин 10 «а» кыл, 1967 с.

Хатын Арыы нэһилиэгин Папанын селиэньэтин
олхотоо, Бүтүн Союзтаагы Паша Ангелина ааты-
нан «Трудовая Слава» бириис лауреата, РФ тыатын
хаһаайстыбатын үтүөлэх механизатора, СССР
ВДНХ-тын үрүн көмүс мэтээл кавалерын, Бүтүн Со-
юзтаагы социалистической кутоталаһы кыайылаа-

Теплаах кэргэним, аҕабыт, эһэбит, быраап-
пыт, убаабыт, таабыт, ай-
махпыт, улахан дьыэ кэр-
гэн суон дурдата, халыҥ
хахтаа, эрэллээх тирээ, И
Хомустаах нэһилиэгин
олхотоо Юшков Михаил
Дмитриевич б.д. ахсын-
ны 29 күнүгэр күн сирит-
тэн күрэммитэ номнуо 1 сыла туолар. Уһун
да уһун, кутурбан тыһаанах, аһыы харак уула-
ах тыһыс-кылаанах сылаастаа...

Михаил Дмитриевич 1948 с. от ыйын 7
күнүгэр Нам улууһун Хатас нэһилиэгэр күн
сирин көрбүтэ. Ийэлэрэ ыарыһах буолан олох-
тон туораан, эрдэ тулайыах хаалбытара. Миша
кыра сааһыттан бэйэтин көрүнэ-дьаһана
үөрэммитэ. И Хомустаах ситэтэ суох оскуола-
тын 8-с кылааһын 1967 с. бүтэрэн баран, Ха-
маҕатта орто оскуолатын 1969 с. бүтэрбитэ.
1972 с. Дьокуускайга СПТУ-1 электронтехни-
ка үөрэммитэ. 1974 с. олоһун аргыһын Ма-
рияны көрсөн, сөбүлэһэн ыан буолаллар.

Техника сьстэҕас буолан, кэчэ сылтар-
га МТЗ-82 тракториһынан үлэһэбитэ (1981-
1984 сс.). Үлэһэбит сылларга бэйэтин идэтин
толуу баһылаабыт специалист буолара билли-
битэ. Үлэтигэр өрүү хайбалга сылдыбытын
эвэрдэ суруктар, грамоталар туһунуулар.

Кэргэннээн Мэриэлини 35 сыл эйэ-дэм-
нээхтик олонор кэлбитэрэ, 4 оҕолонмутта-
ра, 9 сиэнэммитэрэ. Оҕолорун кыра эрдэх-
тэриттэн үлэс сыһаран баһыһынара сылды-
ра. Сэргэх, кэпсэтиннэ, сайаҕас буолан
дьону кытта уопсай тылы түргэнник булара,
үгүс доһоттордоо.

Дьылба-хаан ыйааҕа тыһыс эбит. Баара-
суоҕа 60 сааһыгар олохтон туораан барыбы-
тын хомотто, уйадытта. Айманарбыт да,
олох саҕанар.

Күндү таптыр кэргэним, аҕабыт, эһэбит,
убаабыт, быраапыт, аймахыт, эн ситэ оло-
ботох олохун оҕолорун салгыахтара, сиэнэ-
ринг ситэрэхтэрэ. Сырдык ыраас мөссүөнүг,
үтүө ааһы өйбүтүттэн-сүрэхпиттэн сүтүө
суоҕа! Бидан дьылларга быастыы!

Кэргэн, оҕолорун, сиэнэрин,
кыйыттын, күтүтүн, аймахтарын

Б.д. ахсынны 28 күнүгэр биһиги таптыр
аҕабыт, эһэбит Назаров
Афанасий Петрович күн си-
риттэн барыта биһиргэ сылын
туолар.

Кини 1961 сылааха ал-
тынны 9 күнүгэр Нам улу-
һун Хамаҕатта нэһилиэгэр
Назаровтар дьиз кэргэнгэ
иккис оҕонор төрөөбүтэ. Оҕо эрдэбиттэн ис
кирбэх, дьонуннаах, элэккэй, сытыы-хотуу
этэ. 1968 с. Хамаҕатта орто оскуолатыгар
маннайы кылааска үөрэнэ кирибитэ. Оскуо-
ла үөрэнэр сылларыгар оскуола бастын
үөрэнээччилэ, актыбыһа, спортсмена этэ.
1978 с. оскуоланы бүтэрэн, төрөөбүт

Эрчимнээх эдэркээн сүрэхтээх,
Уоттаах-төлөннөөх тылардаах,
Кыһнар кыһыл билиэтээх,
Бойобуой хомсомуол этибит.
Ыччаты үлэс, үөрэххэ
Биһиргэ кэчкээтүмү эрбит,
Өрүүтүн иннини буларга
Төлөннөөх тыллары этэбит.
Айыһа дьиктилээх көстүүтэ
Эмискэ иһийэн ылбыта,
Эрчимнээх эдэркээн сүрэгин
Эн түөскэр тэбэрэ тохтоо.
Биһинээ өрүүтүн тыһаанаахын
Бойобуой хомсомуол табарыс,
Быраһаай, Настыябыт, быраһаай
Быраһаай, Настаа, быраһаай

Лаврентий ЖИРКОВ, Көбөкөн

«Нам улууһа» МТ дьаһалтатын суоппары-
гар Павел Гаврильевич Ноговицын таптал-
лаах кэргэнэ, «Чуораанчык» санаторнай оҕо
саадын иитээччитэ

СЕРГУЧЕВА
Светлана Гаврильевна
ыарахан ыарыттан күн сириттэн барытынан
дириг кутурбаммытын тирээбит.

«Нам улууһа» МТ дьаһалтатын суоппары-
гар Павел Гаврильевич Ноговицын таптал-
лаах кэргэнэ, «Чуораанчык» санаторнай оҕо
саадын иитээччитэ

СЕРГУЧЕВА
Светлана Гаврильевна
ыарахан ыарыттан күн сириттэн барытынан
дириг кутурбаммытын тирээбит.

«Нам улууһа» МТ дьаһалтатын суоппары-
гар Павел Гаврильевич Ноговицын таптал-
лаах кэргэнэ, «Чуораанчык» санаторнай оҕо
саадын иитээччитэ

СЕРГУЧЕВА
Светлана Гаврильевна
ыарахан ыарыттан күн сириттэн барытынан
дириг кутурбаммытын тирээбит.

«Нам улууһа» МТ дьаһалтатын суоппары-
гар Павел Гаврильевич Ноговицын таптал-
лаах кэргэнэ, «Чуораанчык» санаторнай оҕо
саадын иитээччитэ

СЕРГУЧЕВА
Светлана Гаврильевна
ыарахан ыарыттан күн сириттэн барытынан
дириг кутурбаммытын тирээбит.

«Нам улууһа» МТ дьаһалтатын суоппары-
гар Павел Гаврильевич Ноговицын таптал-
лаах кэргэнэ, «Чуораанчык» санаторнай оҕо
саадын иитээччитэ

СЕРГУЧЕВА
Светлана Гаврильевна
ыарахан ыарыттан күн сириттэн барытынан
дириг кутурбаммытын тирээбит.

«Нам улууһа» МТ дьаһалтатын суоппары-
гар Павел Гаврильевич Ноговицын таптал-
лаах кэргэнэ, «Чуораанчык» санаторнай оҕо
саадын иитээччитэ

СЕРГУЧЕВА
Светлана Гаврильевна
ыарахан ыарыттан күн сириттэн барытынан
дириг кутурбаммытын тирээбит.

«Нам улууһа» МТ дьаһалтатын суоппары-
гар Павел Гаврильевич Ноговицын таптал-
лаах кэргэнэ, «Чуораанчык» санаторнай оҕо
саадын иитээччитэ

СЕРГУЧЕВА
Светлана Гаврильевна
ыарахан ыарыттан күн сириттэн барытынан
дириг кутурбаммытын тирээбит.

«Нам улууһа» МТ дьаһалтатын суоппары-
гар Павел Гаврильевич Ноговицын таптал-
лаах кэргэнэ, «Чуораанчык» санаторнай оҕо
саадын иитээччитэ

СЕРГУЧЕВА
Светлана Гаврильевна
ыарахан ыарыттан күн сириттэн барытынан
дириг кутурбаммытын тирээбит.

«Нам улууһа» МТ дьаһалтатын суоппары-
гар Павел Гаврильевич Ноговицын таптал-
лаах кэргэнэ, «Чуораанчык» санаторнай оҕо
саадын иитээччитэ

СЕРГУЧЕВА
Светлана Гаврильевна
ыарахан ыарыттан күн сириттэн барытынан
дириг кутурбаммытын тирээбит.

«Нам улууһа» МТ дьаһалтатын суоппары-
гар Павел Гаврильевич Ноговицын таптал-
лаах кэргэнэ, «Чуораанчык» санаторнай оҕо
саадын иитээччитэ

СЕРГУЧЕВА
Светлана Гаврильевна
ыарахан ыарыттан күн сириттэн барытынан
дириг кутурбаммытын тирээбит.

«Нам улууһа» МТ дьаһалтатын суоппары-
гар Павел Гаврильевич Ноговицын таптал-
лаах кэргэнэ, «Чуораанчык» санаторнай оҕо
саадын иитээччитэ

СЕРГУЧЕВА
Светлана Гаврильевна
ыарахан ыарыттан күн сириттэн барытынан
дириг кутурбаммытын тирээбит.

«Нам улууһа» МТ дьаһалтатын суоппары-
гар Павел Гаврильевич Ноговицын таптал-
лаах кэргэнэ, «Чуораанчык» санаторнай оҕо
саадын иитээччитэ

СЕРГУЧЕВА
Светлана Гаврильевна
ыарахан ыарыттан күн сириттэн барытынан
дириг кутурбаммытын тирээбит.

«Нам улууһа» МТ дьаһалтатын суоппары-
гар Павел Гаврильевич Ноговицын таптал-
лаах кэргэнэ, «Чуораанчык» санаторнай оҕо
саадын иитээччитэ

СЕРГУЧЕВА
Светлана Гаврильевна
ыарахан ыарыттан күн сириттэн барытынан
дириг кутурбаммытын тирээбит.

«Нам улууһа» МТ дьаһалтатын суоппары-
гар Павел Гаврильевич Ноговицын таптал-
лаах кэргэнэ, «Чуораанчык» санаторнай оҕо
саадын иитээччитэ

СЕРГУЧЕВА
Светлана Гаврильевна
ыарахан ыарыттан күн сириттэн барытынан
дириг кутурбаммытын тирээбит.

«Нам улууһа» МТ дьаһалтатын суоппары-
гар Павел Гаврильевич Ноговицын таптал-
лаах кэргэнэ, «Чуораанчык» санаторнай оҕо
саадын иитээччитэ

СЕРГУЧЕВА
Светлана Гаврильевна
ыарахан ыарыттан күн сириттэн барытынан
дириг кутурбаммытын тирээбит.

«Нам улууһа» МТ дьаһалтатын суоппары-
гар Павел Гаврильевич Ноговицын таптал-
лаах кэргэнэ, «Чуораанчык» санаторнай оҕо
саадын иитээччитэ

СЕРГУЧЕВА
Светлана Гаврильевна
ыарахан ыарыттан күн сириттэн барытынан
дириг кутурбаммытын тирээбит.

«Нам улууһа» МТ дьаһалтатын суоппары-
гар Павел Гаврильевич Ноговицын таптал-
лаах кэргэнэ, «Чуораанчык» санаторнай оҕо
саадын иитээччитэ

СЕРГУЧЕВА
Светлана Гаврильевна
ыарахан ыарыттан күн сириттэн барытынан
дириг кутурбаммытын тирээбит.

«Нам улууһа» МТ дьаһалтатын суоппары-
гар Павел Гаврильевич Ноговицын таптал-
лаах кэргэнэ, «Чуораанчык» санаторнай оҕо
саадын иитээччитэ

СЕРГУЧЕВА
Светлана Гаврильевна
ыарахан ыарыттан күн сириттэн барытынан
дириг кутурбаммытын тирээбит.

«Нам улууһа» МТ дьаһалтатын суоппары-
гар Павел Гаврильевич Ноговицын таптал-
лаах кэргэнэ, «Чуораанчык» санаторнай оҕо
саадын иитээччитэ

СЕРГУЧЕВА
Светлана Гаврильевна
ыарахан ыарыттан күн сириттэн барытынан
дириг кутурбаммытын тирээбит.

дын, үлэ ветеранын ЕКАТЕРИНА
ИЛЬНИЧНА МАРКОВНА 60 са-
аскын туолбут кэрэ күнүнүн ити-
тик-истинник эвэрдэлибит!

Күндү киһибит, оҕолорун, сиэн-
нэрин аймахтарын, довтолорун үтүө
санааһын холбоһон, үрүн илгэ буо-
лан, күүскэр күүс эбиллэн чэгиэн-чэб-
дик сылдыаргар, сиэнэринг уйгуларын
уһансан олоһун суола өрө тыргылла
туруохтун диэн алгыһыт!

Биһиргэ үлэһэбит дьүөгэлэрин, довтолорун: Е.
Стрекаловска, Е. Парникова, Д. Эверстова, Ю. Сив-
цев, Г. Дьяконов, К. Сивцев, С. Стрекаловский, Н. Ам-
мосов

Күндүтүк саныыр, таптыр кэргэммин, амарах
аҕабытын, эйэвэс эһэбитин, Нам улууһун Модут нэһи-
лэтин олохтооһун ШАМАЕВ ИВАН НИКИФОР-
ОВИНЫ 55 сааскын туолар үбүлүөйүнөн ис сүрэхпит-
тэн эвэрдэлибит!

Кэрэ-бэлиэ күнүн көрсө күндү киһибитигэр эйэвэс
майгыһын көрөн-истэн, сүбө-ама биэрэн өрүү күүс-
көмө буоларгар, ахсаабат кыһамныһын, уҕараабат тап-
талың иһин мунгура суох махталытын тирээбит!

Биһиги тапталытыгар уйдаран өрүү чэгиэн-чэбдик,
күлэ-үөрэ, сүүрэ-көтө, көмө-тирэх, өйбүл буола сыл-
дыаргар баарабыт.

Кэргэнин, кыргыттарын, күтүтүн, сиэнин
Эльдарик, Намтан, Чурапчыттан, Аммантан
аймахтарын

Ытыктыыр, убаастыыр учууталытын, учуутулар
учууталларын, РСФСР үөрэҕиритин туйгунун, Нам
бочуоттаах гражданын, педагогическай үлэ ветера-
нын ЕЛИЗАВЕТА ПРОКОПЬЕВНА КОРЖКИНАНЫ
75 сааскын туолбут үөрүүлэх үбүлүөйүнөн, 50 сыл
энкилээ суох күн бүгүнүгэр диэри үлэһэбит учуутал ки-
һини үйэ андаҕах ыстаастаах үбүлүөйүнөн итиитик-
истинник эвэрдэлибит!

Баарабыт өссө даҕаны үөрэппит оҕолорун, колле-
галарың махталларынан кынаттанан доруобайдык,
дыллоохтук сылдыаргар. Баарабыт чугас дьонун,
оҕолорун тапталларыгар уйдаран уһун дьоллоох ологу,
кытаанах доруобуйаны, ыраас халлааны!

Истин ийинин, тапталы, алгыһы кытта 1 N-
дээх Нам орто политехнической оскуолатын
коллектива, профкома

Убаастыыр, күндүтүк саныыр коллегабытын НИ-
КИФОРОВА ПЕЛАГЕЯ НИКОЛАЕВНАНЫ, педагоги-
ческой үлэ ветеранын 70 сааһын туолар бэлиэ күнүнүн
итиитик-истинник эвэрдэлибит!

Баҕа санаа бастыгын, үтүө санаа үтүмэнин аны-
быт, үөрүү-көтүү үктэллээн өрүү эдэр буол, кырдыга
кыһалыма, ыалдыары ылыһыма. Оҕолорун, сиэнэ-
ринг тапталларыгар угуттанан үөрэ-көтө оҕор, алаһа
дыэвэр дьол-соргу тосхойдун диэн алгыһыт.

Эвэрдэни кытта 1 N-дээх НОПО профкома,
ветеранарын сэбиэтэ, администрацията, коллектива

Күндү саҕасыгыгар Миронова Розалия
Макаровна, кини оҕолоругар, аймахтары-
гар таптыр кыһастара, балтылара, эдьийдэ-
рэ, ийэлэрэ

СВЕТЛАНА ГАВРИЛЬЕВНА
эдэр сааһыгар ыарахан ыарыттан олохтон
туораабытынан дириг кутурбаммытын тирээ-
бит.

Намтан, Дьокуускай куораттан
аймахтара Ф.К., Е.Ф., С.Ф.
Протопоповтар дьиз кэргэттэрэ

Күндү дьоммутугар Миронова Р.М., кы-
һыгар Тинара уонна Нам орто политехничес-
кай оскуола учууталыгар Сергучева А.Г. кы-
һа, ийэтэ, балтылара, эдьийдэрэ

СЕРГУЧЕВА
Светлана Гаврильевна
эдэр сааһыгар ыарахан ыарыттан олохтон
туораабытынан дириг кутурбаммытын тирээ-
бит.

Аксинья, Карл Макаровтар уонна оҕолор

Ноговицын Павел Гаврильевич уонна
оҕолоругар күндүтүк саныыр ыалбыт ийэлэрэ

СЕРГУЧЕВА
Светлана Гаврильевна
күн сириттэн ыалдан барытынан дириг кутур-
баммытын тирээбит.

Акулина Маркова, Александра,
Владимир, Тилеэвэр

Биһиргэ үөрэммит табаарыспыт Сергучев
Гаврил Гаврильевич таптыр эдьийэ

СЕРГУЧЕВА
Светлана Гаврильевна
күн сириттэн барытынан дириг кутурбам-
мытын тирээбит.

1987 с. 10 «а» кыл. биһиргэ үөрэммиттэрэ

Биһиргэ үөрэнэр табаарыспыт Ного-
вицын Владислава, кини аҕатыгар Павел Вла-
димировича, биһиргэ төрөөбүттүгэр тап-
тыр ийэлэрэ, эдьийдэрэ, балтылара

СЕРГУЧЕВА
Светлана Гаврильевна
ыарахан ыарыттан күн сириттэн барыты-
нан дириг кутурбаммытын тирээбит.

2 N-дээх НСШ 8 «б» кыл.
үөрэнээччилэрэ, кылаас салайааччыта
Александр Егорович уонна төрөппүттэр

Биһиргэ үлэлиир коллегабытыгар Сергучев
Гаврил Гаврильевича, кини дьыэ кэргэннэр
кыһастара, эдьийдэрэ, «Чуораанчык» оҕо
саадын иитээччитэ

СЕРГУЧЕВА
Светлана Гаврильевна
эмискэ ыалдан олохтон туораабытынан
дириг кутурбаммытын тирээбит.

Намнаагы нолуок инспекциятын
үлэһиттэрэ

«Нам улууһа» МТ дьаһалтатын суоппары-
гар Павел Гаврильевич Ноговицын таптал-
лаах кэргэнэ, «Чуораанчык» санаторнай оҕо
саадын иитээччитэ

СЕРГУЧЕВА
Светлана Гаврильевна
ыарахан ыарыттан күн сириттэн барытынан
дириг кутурбаммытын тирээбит.

«Нам улууһа» МТ дьаһалтата

Выражаем глубокое соболезнование колле-
ге Бугаевой Христине Аркадьевне, ее се-
мье и близким родственникам в связи со ско-
ропостной кончиной после тяжелой бо-
лезни горячо любимой матери и бабушки

СЕРГУЧЕВОЙ
Светланы Гаврильевны.
ГУСО «Намский социально-
реабилитационный центр для
несовершеннолетних»

«Нам улууһа» МТ дьаһалтатын суоппары-
гар Павел Гаврильевич Ноговицын таптал-
лаах кэргэнэ, «Чуораанчык» санаторнай оҕо
саадын иитээччитэ

СЕРГУЧЕВА
Светлана Гаврильевна
ыарахан ыарыттан күн сириттэн барытынан
дириг кутурбаммытын тирээбит.

Наследная администрация МО «Хатын
Арыньскый наслег». Наследный Со-
вет и Совет ветеранов выражаем глубокое
соболезнование дочери и внукам, близким
по поводу кончины жителя с. Графский Бе-
рег, общественницы и началька тувлэбэ
«Заря»

ОГНЕВОЙ
Людмила Тимофеевны.
Скорбим вместе с вами.

«Нам улууһа» МТ дьаһалтатын суоппары-
гар Павел Гаврильевич Ноговицын таптал-
лаах кэргэнэ, «Чуораанчык» санаторнай оҕо
саадын иитээччитэ

СЕРГУЧЕВА
Светлана Гаврильевна
ыарахан ыарыттан күн сириттэн барытынан
дириг кутурбаммытын тирээбит.

«Нам улууһа» МТ дьаһалтатын суоппары-
гар Павел Гаврильевич Ноговицын таптал-
лаах кэргэнэ, «Чуораанчык» санаторнай оҕо
саадын иитээччитэ

СЕРГУЧЕВА
Светлана Гаврильевна
ыарахан ыарыттан күн сириттэн барытынан
дириг кутурбаммытын тирээбит.

«Нам улууһа» МТ дьаһалтатын суоппары-
гар Павел Гаврильевич Ноговицын таптал-
лаах кэргэнэ, «Чуораанчык» санаторнай оҕо
саадын иитээччитэ

СЕРГУЧЕВА
Светлана Гаврильевна
ыарахан ыарыттан күн сириттэн барытынан
дириг кутурбаммытын тирээбит.

«Нам улууһа» МТ дьаһалтатын суоппары-
гар Павел Гаврильевич Ноговицын таптал-
лаах кэргэнэ, «Чуораанчык» санаторнай оҕо
саадын иитээччитэ

СЕРГУЧЕВА
Светлана Гаврильевна
ыарахан ыарыттан күн сириттэн барытынан
дириг кутурбаммытын тирээбит.

«Нам улууһа» МТ дьаһалтатын суоппары-
гар Павел Гаврильевич Ноговицын